UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra Mediálních studií

Kultura jazykového projevu na Radiu Wave

Bakalářská práce

2025 **Denisa Roubalová**

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra Mediálních studií

Kultura jazykového projevu na Radiu Wave

Bakalářská práce

Autorka práce: Denisa Roubalová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2025

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.
4. Při přípravě této práce autorka použila nástroj ChatGPT za účelem zformulování výzkumných otázek a kontrolu gramatiky. Po použití tohoto nástroje/služby autorka obsah podle potřeby zkontrolovala a upravila a přebírá plnou odpovědnost za obsah publikace.

V Praze dne 23. 4. 2025 Denisa Roubalová

Bibliografický záznam

ROUBALOVÁ, Denisa. *Kultura jazykového projevu na Radiu Wave*. Praha, 2025. 83 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D

Rozsah práce: 117 469 znaků včetně mezer

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá kulturou jazykového projevu na Radiu Wave, veřejnoprávní stanici Českého rozhlasu zaměřené na mladší publikum. Cílem práce je prozkoumat, jak jazykové prostředky používané ve vysílání přispívají k utváření kulturní a jazykové identity posluchačů. Analyzované prvky zahrnují anglicismy, nespisovnou češtinu, spisovnou češtinu, konverzacionalizaci, deformalizaci a kolokvializaci.

Výzkum využívá smíšenou metodologii zahrnující kvalitativní a kvantitativní přístupy. Konkrétně jsou aplikovány jazyková mikroanalýza analýza tří pořadů (Buchty, Startér, Hergot!), strukturovaný rozhovor se šéfredaktorkou Radia Wave Barborou Šichanovou a dotazníkové šetření mezi posluchači. Mikroanalýza sleduje frekvenci, kontext a funkci vybraných jazykových jevů v komunikaci.

Výsledky ukazují, že Radio Wave cíleně využívá neformální jazyk, anglicismy a hovorové výrazy, což přispívá k budování vztahu s mladým publikem. Současně se spisovný jazyk uplatňuje u pořadů s odbornějšími a hlubšími diskusemi. Práce poskytuje nový pohled na vliv jazykových prostředků na identifikaci posluchačů s médii a jejich vnímání kulturní identity.

Abstract

This bachelor’s thesis examines the culture of linguistic expression on Radio Wave, a public radio station of Český rozhlas aimed at a younger audience. The aim of the thesis is to explore how the linguistic means used in broadcasting contribute to the formation of the cultural and linguistic identity of listeners. The analyzed elements include anglicisms, non-standard Czech, standard Czech, conversationalization, deformalization, and colloquialization.

The research employs a mixed methodology involving both qualitative and quantitative approaches. Specifically, it applies linguistic microanalysis of three shows (Buchty, Startér, Hergot!), a structured interview with Radio Wave's editor-in-chief Barbora Šichanová, and a survey conducted among listeners. The microanalysis focuses on the frequency, context, and function of selected linguistic phenomena in communication.

The results show that Radio Wave deliberately uses informal language, anglicisms, and colloquial expressions, which contribute to building a relationship with a young audience. At the same time, standard language is applied in programs focused on more specialized and

in-depth discussions. The thesis provides a new perspective on how linguistic tools influence listeners' identification with the media and their perception of cultural identity.

Klíčová slova

Radio Wave, jazyková kultura, jazyková identita, anglicismy, jazyková strategie, neformální komunikace, autenticita

Keywords

Radio Wave, culture of speech, linguistic identity, anglicism, linguistic strategy, informal communication, authenticity

Title

Radio Wave´s Culture of Speech

Poděkování

Na tomto místě bych ráda upřímně poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, PhDr. Tereze Klabíkové Rábové, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a trpělivost, které mi poskytovala během celé práce. Velmi si vážím její ochoty, vstřícnosti a podpory, které pro mě byly nejen velkou pomocí, ale také motivací k dokončení této práce. Dále bych ráda poděkovala šéfredaktorce Radia Wave Barboře Šichanové, za vstřícnost a poskytnutí rozhovoru. V neposlední řadě poděkování patří mé rodině za velkou dávku podpory.

Obsah

Úvod 11

1. Rozhlas 13

1.1. Český rozhlas 13

1.1.2. Radio Wave 13

2. Teorie týkající se identity a ztotožnění 15

3. Jazykové jevy 17

3.1. Anglicismy 17

3.2. Čeština 19

3.2.1. Spisovnost/spisovná čeština 20

3.2.2. Nespisovnost/nespisovná čeština 21

3.3. Konverzacionalizace 23

3.3.1. Kolokvializace 24

3.3.2. Deformalizace 25

3.4. Závěr 26

4. Podcasting 27

4.1. Tradiční rádiové vysílání vs. podcasting 30

5. Metodologie výzkumu 31

5.1. Cíl výzkumu, výzkumné otázky a hypotézy 31

5.2. Metody a data 33

5.2.1. Jazyková mikroanalýza 33

5.2.2. Vymezení zpracovávaného souboru 34

5.2.3. Postup mikroanalýzy 35

5.2.4. Strukturovaný rozhovor 36

6. Výsledky kvalitativní analýzy 36

6.1. Buchty ... 36
6.1.1. Co prožily Buchty v roce 2024? Ucpání WC melounem, filmový boj s nosorožcem a hodně luxování na Silvestra - 8.1. 2025 ... 37
6.1.2. Existuje návod na úspěšné seznamování? Rozhodně si do inzerátu nedávejte fotku s kaprem - 12. 6. 2024 ... 40
6.1.3. Shrnutí ... 43
6.1.4 Závěr ... 44
6.2. Startér ... 46
6.2.1. To nejcinkavější, co jste nám poslali. Startér slaví Vánoce a trpí u festivních klišé - 27. 12. 2024 ... 47
6.2.2. Poslední várka novinek Startéru 2023/2024 je tu! Zvuk z Britských ostrovů a rap bojující s depresí - 5. 3. 2024 ... 49
6.2.4.Shrnutí ... 50
6.3. Hergot! ... 51
6.3.1. Ježíš a Marie mě provázejí životem, říká skladatelka a zpěvačka Markéta Irglová - 22. 12. 2024 ... 51
6.3.2. S Ježíšem Kristem vedu dialog, máme společný smysl pro humor, říká herečka Simona Babčáková - 2. 6. 2024 ... 54
6.3.3. Závěr ... 55
6. 4. Strukturovaný rozhovor ... 56
6.4.1. Jazykový styl Radia Wave a jeho strategie ... 56
6.4.2. Identita a vztah s posluchači ... 57
6.4.3. Jazykové hranice a pravidla ... 57
6.4.4. Anglicismy a jazykové trendy ... 57
7. Výsledky kvantitativný analýzy ... 58
7.1. Dotazníkové šetření ... 58
7.1.1. Prezentace výsledků ... 58
7.1.2 Výsledky analýzy dotazníkového šetření ... 58

8. Zpracování výsledků a následná diskuse 61
9. Limity výzkumu 66
Závěr 67
Použitá literatura 70

Úvod

Jazyk představuje jeden z nejvýznamnějších nástrojů lidské komunikace a současně i prostředek pro utváření identity, jak individuální, tak kolektivní. Veřejnoprávní média, jako je Český rozhlas, mají nezastupitelnou roli v ovlivňování jazykové kultury a formování vztahu posluchačů k jazyku. Vzhledem k jejich dosahu a významu v mediálním prostoru se stávají důležitým faktorem při vytváření kulturních a jazykových identit napříč generacemi.

Radio Wave, jako specifická stanice Českého rozhlasu zaměřená primárně na mladší posluchačskou skupinu, představuje zajímavý případ pro zkoumání jazykového projevu v kontextu veřejnoprávního vysílání. Přizpůsobuje se nejen požadavkům a standardům veřejnoprávního média, ale současně i očekáváním dynamického a moderního publika. To se odráží ve volbě jazykových prostředků, které často zahrnují nespisovnou češtinu, anglicismy a různé formy neformální komunikace, čímž se Radio Wave odlišuje od tradičních stanic Českého rozhlasu.

Tato práce se snaží zmapovat, jakým způsobem Radio Wave využívá různé jazykové strategie k oslovení cílové skupiny a jak tyto strategie přispívají k utváření kulturní a jazykové identity posluchačů. V širším kontextu se práce zaměřuje na vztah mezi jazykovým stylem, identitou posluchačů a jejich vnímáním rozhlasové stanice.

Práce je rozdělena do několika hlavních částí. Úvodní teoretická část se věnuje vymezení klíčových pojmů, jako jsou jazyková identita, nespisovná čeština, anglicismy, konverzacionalizace, deformalizace a kolokvializace. Teoretický rámec poskytuje nezbytný základ pro pochopení, jak tyto jazykové fenomény ovlivňují tvorbu mediálního obsahu a jeho recepci.

Metodologická část popisuje použití smíšených výzkumných metod zahrnujících kvalitativní i kvantitativní přístupy. Jádrem výzkumu je diskurzivní analýza tří pořadů Radia Wave (Buchty, Startér, Hergot!), strukturovaný rozhovor se šéfredaktorkou Barbora Šichanovou a dotazníkové šetření mezi posluchači. Tento kombinovaný přístup umožňuje zkoumat, jakým způsobem jazykové prostředky ovlivňují identifikaci posluchačů s Radiem Wave.

Praktická část práce se zaměřuje na prezentaci a interpretaci získaných dat s důrazem na identifikaci hlavních jazykových prostředků využívaných na Radiu Wave a jejich vliv na publikum. Závěrečná kapitola shrnuje klíčová zjištění, vyhodnocuje hypotézy a nabízí návrhy pro další výzkum.

Význam této práce spočívá nejen v lepším pochopení role jazyka v médiích, ale i v tom, jakým způsobem může jazykový styl ovlivňovat vnímání, identifikaci a vztah posluchačů ke konkrétní stanici. Přispívá tak k širšímu poznání o dynamice jazykového projevu v současném mediálním prostředí.

1. Rozhlas

Rozhlas je komunikační zařízení sloužící pro šíření zvukového signálu, který je veřejně přístupný, od vysílače k přijímači. Do první půlky minulého století rádio představovalo nejmodernější sdělovací prostředek. Rozhlas dokázal nejrychleji informovat o dění, přinášet oznámení, odborné přednášky, rozhlasové hry, sportovní přenosy, ale i zábavu a povznesení z hudby a literatury (irozhlas.cz, 2023). Lze použít i pojem rádio, tento termín rádio se však využívá spíše hovorově.

1.1. Český rozhlas

Historie Českého rozhlasu se začala psát roku 1923 na území tehdejšího Československa v plátěném stanu v Praze – Kbelích. Od té doby prošlo vysílání dramatickým vývojem, od živého vysílání ve stanu k digitálnímu vysílání, od soukromé společnosti k nezávislému veřejnoprávnímu médiu, které je součástí Evropské vysílací unie.

Před historickou budovou Českého rozhlasu na Vinohradské ulici 12 se tvořily dějiny, ať již v období tzv. Pražského povstání v roce 1945 nebo při okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968 (Český rozhlas, [2024]).

Český rozhlas (ČRo) provozuje celkem 26 stanic, z nichž 14 jsou regionální a 12 celoplošné. Mezi celoplošné stanice patří například Radiožurnál, Dvojka, Vltava a především Radio Wave, které je klíčové pro tuto konkrétní práci a analýzu jazykového projevu v současném rádiovém vysílání.

1.1.2. Radio Wave

Radio Wave, také označováno jako stanice pro mladé, dříve zejména pro posluchače ve věkové skupině 15 až 25 let (iRozhlas.cz, 2006), je veřejnoprávní stanice Českého rozhlasu vysílající 24 hodin denně, která působí digitálně a po celém území České republiky.

Tato stanice, tehdy pod názvem ČRo 4 – Radio Wave, začala vysílat 13. ledna 2006 přesně ve 13 hodin a 13 minut (iRozhlas.cz, 2006). V Praze a středních Čechách ji bylo možné naladit na frekvenci 100,7 (Český rozhlas Radio Wave, 2022). Radio Wave lze poslouchat živě 24 hodin 7 dní v týdnu na webu wave.cz, mujRozhlas.cz nebo v mobilní aplikaci mujRozhlas. (Český rozhlas Radio Wave, 2022). Šéfredaktorkou Radia je aktuálně Barbora Šichanová a hudebním dramaturgem Filip Černý.

Radio je zaměřené na mladší publikum, a právě této cílové skupině je celý obsah přizpůsoben. Posluchači si mohou vybírat z rozsáhlého spektra různých hudebních a publicistických pořadů, zahrnujících vysoké množství podcastů, které se věnují rozmanitým tématům. Nabídka skladeb, které na rozhlasové stanici lze zaslechnout, zahrnuje žánrově pestrou paletu, včetně rapu, hardcore, indie rocku je k dispozici pop či elektropop. Playlist

Radia Wave nabízí širokou škálu hudebních žánrů, od rapu a taneční elektroniky přes kytarovou alternativu a pop až po metal a hardcore. Stanice vysílá aktuální hudební novinky z mainstreamu i alternativní scény, doplněné o oblíbené hity. Pravidelně připravuje hudební pořady a pořádá koncerty. Aktivně podporuje mladé hudebníky, kapely a umělce. Součástí programu jsou přenosy z filmových a hudebních festivalů a setkání s posluchači na veřejných akcích. Studio Radia Wave také hostí živé koncerty, které lze pravidelně sledovat. (Český rozhlas Radio Wave, 2022)

Podcasty a pořady se zaměřují na témata jako je hudba, náboženství, cestování, móda či životní styl - lifestyle. Mimo podcasty stanice Českého rozhlasu produkuje i vlastní podcastové seriály (např. Rozchod, Neklid) a série (Hranice násilí či Sádlo). Podle webu Českého rozhlasu Radio Wave je na internetových stránkách možné dohledat přes 50 pořadů a podcastů.

V každém období probíhá průzkum poslechovosti prostřednictvím projektu Radioprojekt, jehož výsledky jsou zveřejňovány na oficiálních internetových stránkách Rádio Profesionál. Nejposlouchanější rádia u nás dle průzkumu poslechovosti Radioprojekt za období od 1.4. do 30. 9. 2024. Na čele zůstává ČRo Radiožurnál před Evropou 2 a Rádiem Impuls (Rádio Profesionál, 2024).

Obrázek 1: Tabulka týdenní poslechovost rozhlasových stanice

TOP 10 celoplošných stanic

Pořadí	Rozhlasová stanice	Týdenní poslechovost (v tisících)
1.	ČRo Radiožurnál	1 562
2.	Evropa 2	1 493
3.	Rádio Impuls	1 443
4.	Rádio Blaník	1 291
5.	Frekvence 1	869
6.	ČRo Dvojka	552
7.	ČRo Plus	254
8.	ČRo Vltava	178
9.	Radiožurnál Sport	43
10.	ČRo Rádio Wave	35

Zdroj: STEM/MARK-MEDIAN-NIELSEN, SKMO – Radio Projekt (12-84 let)

Zdroj: STEM/MARK-MEDIAN-NIELSEN, SKMO - Radio Projekt (12-84let)

Celková poslechovost rádií se mění jen minimálně. Týdně rádia poslouchá 83,2 % (+0) populace ve věku 12-84 let a denně 54,3 % (+0,2). Ve srovnání s výsledky za minulé klouzavé pololetí roku tak nejde o významné změny. Také průměrný čas denní poslechovosti zůstává stabilní a představuje 251 minut (4 hodiny 11 minut) (Rádio Profesionál, 2024). Výsledky průzkumu ukazují, že týdenní poslechovost rozhlasové stanice Radio Wave dosahuje 35 000 posluchačů. Tento údaj svědčí o stabilní a významné přítomnosti stanice v mediálním prostoru, což může reflektovat její úspěšnost v oslovování cílové skupiny a udržování loajality posluchačů. Navíc tato poslechovost může sloužit jako indikátor efektivity marketingových strategií a programového obsahu stanice, přispívající tak k jejímu celkovému postavení na trhu rozhlasového vysílání.

2. Teorie týkající se identity a ztotožnění

Jazyk představuje zásadní nástroj při utváření, vyjadřování a formování identity jak na úrovni jednotlivce, tak skupiny, a hraje klíčovou roli v procesu identifikace a ztotožnění. Tento proces je obzvláště patrný v mediální komunikaci, kde jazyk nepůsobí pouze jako prostředek pro přenos informací, ale zároveň jako nástroj pro konstrukci kolektivních i individuálních identit. V případě Radia Wave, jehož cílovou skupinu tvoří primárně mladší generace, se jazyk stává významným prostředkem oslovování posluchačů a posilování jejich

identifikace s kulturními hodnotami, které stanice reprezentuje (Český rozhlas Radio Wave, 2022).

Fenoménem užívané češtiny v médiích se zabýval například Zdeněk Hlavsa (1988, s. 65), který reflektuje všudypřítomnost hromadných sdělovacích prostředků a jejich vliv na recipienty, kteří neustále hodnotí jazyk, jenž k nim média přinášejí. Volání po studiích o kultuře projevu masových médií se rozšířilo především v souvislosti s médii mluvenými (Kaderka, 2016, s. 302), ačkoliv jazykově-stylistické analýzy se ve větší míře začaly objevovat až v 90. letech (tamtéž, s. 303) (Hunalová, 2016, s. 17).

Obsahy masových médií nutně odrážejí společenskou situaci a dění ve světě. Jelikož jsou tyto obsahy ke konzumentům dodávány s určitou periodicitou, přicházejí se slovy charakteristickými pro dané období do styku mluvčí daného jazyka poměrně často. To má za následek například posouvání určitého výrazu směrem do centra slovní zásoby daného jazyka (Kamiš, 1988, s. 121) (Hunalová, 2016, s. 19). Mediální teoretici zdůrazňují, že vliv médií na společnost závisí na její kulturní úrovni a soustavě hodnot, jimž se média snaží vyjít vstříc, a že tedy média vlastně jen uspokojují poptávku po tématech i způsobu jejich prezentace. Zda tomu tak opravdu je, není zcela jisté (Čmejrková, 2008, s. 75).

Jazyk plní také funkci sociální inkluze a exkluze, jak lze demonstrovat na příkladu specifických jazykových forem. Tyto formy mohou zahrnovat či naopak marginalizovat různé sociální skupiny. Používání moderního slangu v programech Radia Wave například posiluje pocit sounáležitosti mezi mladšími posluchači, zatímco absence takových jazykových prvků může vést k určité distanci u starších generací.

V českém prostředí má jazyk zásadní význam pro utváření národní identity, což potvrzují i výsledky různých sociologických výzkumů. Jedním z nich je studie realizovaná Sociologickým ústavem Akademie věd ČR, která zdůrazňuje, že ovládání českého jazyka je nejvýznamnějším faktorem, na jehož základě je člověk vnímán jako opravdový Čech nebo Češka (Sociologický ústav AV ČR, 2014).

Média jsou důležitá v šíření a formování jazykových norem a mohou ovlivňovat, jakým způsobem je jazyk používán v každodenní komunikaci. V souvislosti s užitou varietou češtiny v médiích se často hovoří i o zodpovědnosti médií (a především jejich tvůrců) na spisovné češtině (např. Jirák, 2006, s. 18) (Hunalová, 2016, s. 17). V mediálním prostředí

může specifický jazykový projev ovlivňovat, jak se posluchači s daným médiem ztotožňují. Používání neformálního jazyka, slangu nebo kulturních referencí může posilovat pocit sounáležitosti mezi posluchači a médii.

Zejména aktuální manifestace mluvenosti a psanosti, které se objevily s novými technickými možnostmi přenosu slova, podporují relativizaci této dichotomní distinkce a Vachkova vyváženého, symetrického rozlišení obou modů. Určité východisko tu nabízí Raible (1994) a jeho diferenciace mluvenosti a psanosti mediální (substanciální) a konceptuální, opřené o teorii Kocha & Oesterreichera (1985) rozlišující „řeč na blízko“ a „řeč na dálku“ (*Sprache der Nähe – Sprache der Distanz*). V případě připraveného a čteného mluveného projevu se pak substanciální mluvenost pojí s konceptuální psaností, zatímco u spontánně načrtnutého osobního vzkazu se pojí substanciální psanost s konceptuální mluveností (Nový encyklopedický slovník češtiny, [2024]).

Z toho vyplývá, že jazyk hraje v procesu utváření identity a ztotožnění zásadní roli. V českém kontextu je ovládání českého jazyka klíčové pro národní identitu a pocit sounáležitosti. Mediální prostředí, jako je Radio Wave, může prostřednictvím specifického jazykového projevu ovlivňovat, jak se posluchači s daným médiem identifikují.

3. Jazykové jevy

Vzhledem k tomu, že jazykové prostředky zásadně ovlivňují způsob, jakým lidé vnímají sami sebe i své okolí, je vhodné podívat se blíže na konkrétní jevy, které se v českém prostředí objevují. Pokud navíc zkoumáme kulturu jazykového projevu na Radio Wave, je nezbytné tyto prvky podrobněji popsat a zasadit do širšího kontextu. V této kapitole se proto zaměříme na vybrané jazykové jevy, počínaje anglicismy. Ač mediální komunikace tvoří jen část společenské komunikace, její vliv na současný jazyk a podobu komunikace považují uživatelé češtiny a spolu s nimi i lingvisté za nebývale silný (Světla Čmejrková, 2008, s. 75).

3.1. Anglicismy

Anglicismus je jazykový prostředek převzatý z angličtiny do jiného jazyka nebo podle angličtiny v něm vytvořený. Za anglicismus se v širokém smyslu považují prvky všech jazykových rovin a na všech stupních adaptace, v užším smyslu lexikální prostředky přejaté z angličtiny (Nový encyklopedický slovník češtiny, [2024]). Anglicismy tedy mohou být

přejatá slova, idiomy, výrazy nebo i konkrétní způsoby vyjadřování. Mezi běžně používané anglicismy v češtině patří: e-mail, cool, hobby, manager, info, feedback, startup, internet, marketing, selfie a mnoho dalších v několika různých odvětvích. Výpůjčky z angličtiny se objevují zejména v oblastech, kde český jazyk nemá ustálenou terminologii, například v technických oborech, marketingu nebo informačních technologiích, ale také v každodenní mluvě mladších generací. Ukazuje se však, že jsou tematické oblasti, kam anglicismy pronikají nejvíce, a to je především obchod a ekonomika, hojně jsou zastoupeny také v oblasti techniky a průmyslu, i když to naše sonda právě nedokazuje (Český rozhlas Plzeň, 2010).

V češtině se anglicismy uplatňují prakticky od počátku 20. stol., ačkoliv se vliv angličtiny na češtinu začal projevovat už v 19. stol., kdy se Anglie stala vzorem průmyslového vývoje pro celou Evropu. Poprvé se tento vliv výrazněji projevil po 1. světové válce, poněkud ustoupil po roce 1948 a více se opět uplatnil od 60. let a zejména po roce 1989 (Nový encyklopedický slovník češtiny, [2024]). Důvody pro používání anglicismů jsou různé. Jedním z hlavních faktorů je globalizace a rozvoj komunikace, který umožňuje snadný přístup k anglickým výrazům a frázím. Navíc se angličtina stala „lingua franca" v mnoha oblastech, jako je například věda, technologie nebo byznys. Proto se stává stále běžnějším používání anglických výrazů i v mluvě, která není spojena s těmito oblastmi (Baďurová, 2023, s. 14).

Jsou výrazně častější u mladší generace, konkrétně u generace Z, která je ve svém jazykovém projevu aktivně používá. Tato slova často nahrazují české ekvivalenty, přičemž vznikají nová spojení a varianty. Naopak, s tímto jazykovým jevem znatelně zápolí starší generace, zejména prarodiče, kteří se s těmito výrazy setkávají jen zřídka. Angličtina se vyvinula jakožto germánský jazyk, zatímco čeština patří do rodiny slovanských jazyků. Pro starší obyvatele, kteří vyrůstali pouze s češtinou jakožto mateřským jazykem, tak může být osvojování angličtiny o poznání náročnější.

U této generace se anglicismy nesetkávají s příliš velkým pochopením. Uživatelé si myslejí, že je čeština proto i v ohrožení (ČT24, 2005). Neplatí však, že jakýkoli výraz přejatý z angličtiny češtině škodí (Český rozhlas Plzeň, 2010).

U některých anglicismů navíc není k dispozici jednoduchý a přesný český překlad, což činí porozumění těmto termínům pro určité skupiny obyvatelstva obtížné. Hlavním problémem,

na který narážíme při přejímání anglicismů, je pro češtinu nezvyklý rozdíl mezi zvukovou a grafickou podobou. Tyto podoby se kryjí pouze u malého počtu slov (*film, set, topspin, pivot, fit* aj.). Zásadní otázkou je, zda přejatá anglická slova počešťovat, či zachovat jejich původní podobu. Anglicismus v původní pravopisné podobě působí v českém textu cizorodě a je pro uživatele neznalého angličtiny foneticky neprůhledný (Naše řeč, 2011).

Mladí lidé jsou dnes v kontaktu s angličtinou mnohem častěji než předchozí generace, a to díky globalizovanému světu médií, internetu, sociálních sítí, online her a streamovacích služeb. Největší vliv mají sociální sítě, podotkl spoluautor Slovníku generace Z Petr Zakrzewski (ČT24, 2025).
Angličtina se stala „jazykem internetu" a mnoho termínů se přirozeně dostává do každodenní komunikace. Petr Zakrzewski (ČT24, 2025): „Na sociálních sítích mladá generace tráví velké množství času, takže dává smysl, že z nich přebírá spoustu trendů, což se ukazuje i na nových slovech." Na druhé straně, určité sociální skupiny obyvatelstva, zejména starší lidé, měly během komunistického režimu omezené možnosti k angličtině proniknout. Tato historická skutečnost měla vliv na jejich jazykovou kompetenci a schopnost adaptovat se na přítomnost anglicismů v současném jazyce.
Nová slova, která mladá generace používá, dle Zakrzewského přibývají ve velké míře. Mladí jsou totiž schopní zkonzumovat značné množství internetového obsahu za krátkou chvíli, a trendy se tak tvoří rychle. „Může se tak ale i stát, že za měsíc je nové slovo už ‚out'," dodal (ČT24, 2025).

3.2. Čeština

Současná čeština jako národní jazyk Čechů je souborem nejrůznějších forem existence češtiny, rozrůzněným funkčně, sociálně, teritoriálně, rozdílně využívaným v různých typech komunikačních situací. Má tedy čeština podobně jako jiné národní jazyky množství variet, specifikem české lingvistiky je snad jen to, že si jejich existenci uvědomuje a věnuje jim soustavnou pozornost, především v návaznosti na teorii spisovného jazyka a řešení problému spisovnosti jednotlivých výrazových prostředků na úrovni teoretické (Nebeská 1996) (Krčmová, 2005, s. 1).

Český jazyk je dynamický systém, který se neustále mění a přizpůsobuje společenským, kulturním a technologickým vlivům. V tomto procesu lze zaznamenat řadu jevů, mezi nimiž je patrný také nárůst používání anglicismů.

Český jazyk je živý a neustále se proměňující systém, který reaguje na různé společenské, kulturní a technologické vlivy. Tento vývoj je přirozenou součástí fungování každého jazyka a odráží změny ve společnosti, každodenním životě i v myšlení jeho uživatelů. Čeština se nejen přizpůsobuje novým potřebám komunikace, ale také obohacuje svou slovní zásobu, přetváří gramatické struktury a přizpůsobuje se aktuálním jazykovým normám. Do češtiny se tak dostává například více anglicismů, jak již bylo v předchozí podkapitole zmíněno. V průběhu času se tak mohou měnit nejen významy slov, ale i způsoby jejich používání, stejně jako pravidla pravopisu nebo stylistické zvyklosti. Tento proces rozvoje a přizpůsobení není statický, ale probíhá neustále, což zajišťuje, že čeština zůstává funkčním a živým nástrojem komunikace pro všechny generace jejích mluvčích.

V následujících částech bude analyzována spisovná i nespisovná podoba češtiny.

3.2.1. Spisovnost/spisovná čeština

Spisovná čeština je v Novém encyklopedickém slovníku češtiny popisována následujícím způsobem: Systém jazykových prostředků, které jsou celonárodně užívány především v psané formě a v oficiálních projevech mluvených (Nový encyklopedický slovník češtiny, [2024]). Tento jazyk je používán ve všech formálních situacích, jako jsou školní výuka, oficiální jednání, veřejné projevy, profesní komunikace, literatura, novinářské texty a státní dokumenty. Spisovná čeština je jediný útvar češtiny, jehož podoba je zachycena systematickým popisem v kodifikačních příručkách (Ústav pro jazyk český, [2024]). Mezi tyto příručky patří Pravidla českého pravopisu nebo Slovník spisovného jazyka českého.
Tato pravidla určují správnou gramatiku, výslovnost, syntax a slovní zásobu. Ve školním prostředí bývají za prestižní kodifikační příručku tradičně považována *Pravidla českého pravopisu* (PČP, viz Informace o příručce Pravidla českého pravopisu).
Protože Česká republika nemá jazykový zákon, který by úředně rozšiřoval působnost PČP na jiné společenské komunikační sféry, zůstávají PČP v prostředí mimo školu příručkou deskriptivní, mají doporučující charakter. Na současném knižním trhu jsou dostupné příručky s názvem Pravidla českého pravopisu od různých tvůrců, nejen od autorského kolektivu Ústavu pro jazyk český AV ČR. Proto se od sebe mohou jednotlivé příručky s týmž názvem obsahově lišit. Preskriptivněkodifikační platnost pro školní prostředí mají tradičně pouze PČP zpracovaná autory z Ústavu pro jazyk český (Ústav pro jazyk český, [2024]). Tato varieta je nezbytná pro to, aby informace byly formulovány přesně a bez nepřesností, což je důležité například v právních, politických nebo ekonomických

dokumentech. Používání spisovného jazyka zajišťuje, že sdělení bude pochopeno širokým spektrem posluchačů, bez ohledu na jejich regionální příslušnost nebo sociální status. Spisovná čeština je nezávislá na regionálních dialektech a nespisovných variantách jazyka. To znamená, že se vyhýbá regionálním zvyklostem a používá jazykové prostředky, které jsou společné pro všechny české mluvčí.

V oblasti médií, a zejména v oblasti veřejnoprávního vysílání (např. Česká televize, Český rozhlas), je používání spisovného jazyka klíčové pro udržení profesionality a kredibility. Ve zpravodajství a dalších formálních pořadech je spisovný jazyk standardem, protože zajišťuje, že informace jsou předávány jasně a bez jakýchkoli náznaků neformálnosti, které by mohly ovlivnit vnímání objektivity a nestrannosti médií.

Po vymezení charakteristických rysů spisovné češtiny se nyní zaměřím na nespisovnou podobu, která se od spisovné odlišuje zejména v rovině slovní zásoby, výslovnosti a stylu užití.

3.2.2. Nespisovnost/nespisovná čeština

Nespisovné jazykové prostředky zde chápeme široce jako prostředky, které nejsou součástí spisovné češtiny, většina uživatelů jazyka je v oficiálních mluvených a psaných textech nepovažuje za noremní (Ústav pro jazyk český, [2024]).

Nespisovná čeština označuje jazykové varianty, které se liší od spisovného jazyka, a to jak v oblasti lexikální, gramatické, fonologické, tak i stylistické. Čeština se neustále vyvíjí, a tak se některé dříve nespisovné výrazy přesouvají do jazyka spisovného (deník.cz, 2020).

Je to jazyk, který není vázán na normy spisovného jazyka a je často používán v neformálních, každodenních situacích, kde se komunikace zaměřuje na praktické dorozumění bez potřeby dodržování přísných pravidel jazyka. Mnoho nových nespisovných výrazů přinášejí sociální sítě a nové technologie. Naprostá většina z nich pochází z angličtiny (deník.cz, 2020). V oblasti médií, zejména v alternativních a mladistvých formátech, jako je Radio Wave, má nespisovná čeština klíčovou roli. Pomáhá vytvářet specifickou, přístupnou a autentickou atmosféru, která odpovídá cílové skupině posluchačů. Používá jazyk, který je jim blízký.

Mezi nejvýznamnější jazykové prostředky, které spadají do nespisovné češtiny,

řadíme například slang. To jsou slova či prostředky, která jsou specifická pro určitou sociální nebo věkovou skupinu, jako například mladí lidé nebo specifické subkultury. Slang může být například sportovní (příklady: kanár, bedna, housle) či školní (příklady: anglina, potítko). Není to ale zdaleka vše, existuje kupříkladu i slang vojenský, církevní, o kterém píše ve své knize i Marcela Grygerková (Grygerková, 2006).

Dalším hojně zastoupeným prostředkem je dialekt, jinak řečeno nářečí, což jsou regionální varianty jazyka, které se liší od standardní češtiny na úrovni slovní zásoby, gramatiky nebo výslovnosti. Určit jejich počet je nemožné, protože těžko můžeme říci, kde skutečně začíná jeden dialekt a končí druhý (Krčmová, 2005, s. 1). např. *okurek* (spis. *okurka*), *šufánek* (spis. *sběračka*), *vrhlík* (spis. *květináč*), *cmunda* (spis. *bramborák*) (Ústav pro jazyk český [2024]). V Čechách se nářečí významněji udržela jen v okrajových oblastech (Chodsko, Podkrkonoší). Na Moravě se stále udržují tři tradiční nářečí – hanácké (střední a jihozápadní Morava, zhruba západně od řeky Moravy), moravskoslovenské (jihovýchodní Morava, východně od řeky Moravy) a severně od něj nářečí lašské. (Slangy.cz, [2008]).

Dále do nespisovné češtiny řadíme argot, což je mluva, jež je záměrně nesrozumitelná nečlenům skupiny, kteří argot používají. Dříve se o argotu často hovořilo jako o mluvě „společensky deklasovaných živlů“ – zlodějů, prostitutek, narkomanů, avšak existuje i tzv. dětský argot – mluva dětí, která se podobá šifře, užívané jako součást nepřeberných dětských her (Lesák, 2014, s. 12).

V neposlední řadě zařazujeme i profesionalismy, v internetovém slovníku Ústavu pro jazyk český jsou označovány jako profesní jazykové prostředky. Tvoří okruh výraziva sdílený téměř výlučně určitou profesní skupinou. V komunikační sféře dané profesní skupiny plní profesní výrazy funkci odborné terminologie, ale nejsou jako termíny kodifikovány. Mezi profesní slova patří jak spisovné odborné výrazy (např. hutnický a chemický termín *eutektikum*), tak výrazy stojící mimo spisovný jazyk, např. *šuplera* (‚posuvné měřidlo‘) (Ústav pro jazyk český, rok [2024]).

Dalším jazykovým fenoménem, jemuž je třeba věnovat pozornost, je konverzacionalizace, charakterizovaná uvolněnějším komunikačním stylem a přiblížením k běžné mluvě.

3.3. Konverzacionalizace

Pojem konverzacionalizaci (conversationalization) představil britský lingvista Norman Fairclough, kdy se do mediálního diskurzu dostávají výpovědi a lexika typická pro soukromou sféru, tedy pro běžnou konverzaci. Podle Abercombieho je to způsobeno tím, že se v současné době klade větší důraz na hodnoty spotřební než na hodnoty produkce (jak tomu bylo v období raného kapitalismu). Jedním ze způsobů, jakým se tyto preference odrážejí v mediálním diskurzu, je pronikání prvků běžné řeči spotřebitelů do jazyka médií (konverzacionalizace) (Fairclough, 1995) (Merta, 2007, s. 13).

Konverzacionalizace je tedy styl veřejného diskurzu, který simuluje intimitu tím, že přijímá rysy neformálního, konverzačního jazyka. Také známý jako veřejný hovor.

Lze ji ale chápat i jako zdůvěrnění, intimizace, oficiálnost se vytrácí, účastníci se chovají neformálně, i mnohé poloficiální dialogy získávají do značné míry povahu nezávazné konverzace (Čmejrková, Hoffmannová, 2011, s. 323). Petr Vybíral, bohemista, jazykový redaktor, pedagog, a mimo jiné i bývalý jazykový poradce zpravodajství České televize, popisuje konverzacionalizaci jako spontánnost, živost, přirozenost projevu (Jazykovědné aktuality, 2008, s. 71).

Mediální teoretici zdůrazňují, že vliv médií na společnost závisí na její kulturní úrovni a soustavě hodnot, jimž se média snaží vyjít vstříc, a že tedy média vlastně jen uspokojují poptávku po tématech i způsobu jejich prezentace. Zda tomu tak opravdu je, není zcela jisté (Jazykovědné aktuality, 2008, s. 71).

Se svými soukromými promluvami zůstáváme ve svém privátním prostoru, jazyk prezentovaný v médiích je veřejně vystaven k sdílení a posouzení všem, kdo se stanou jeho vnímateli. Jazyk médií nemůže být odlišný od toho, jaký užívají lidé ve sféře nemediální, nepochybně však představuje určitý výběr, jenž přichází - díky institucionálnímu posvěcení - z roviny ukázky a vzorku do roviny modelu a vzoru (Čmejrková, Hoffmannová, 2011, s. 279).

Konverzacionalizace není typická pouze pro pořady zábavní, ale tato „deformalizace stylové polohy“ postihuje i pořady publicistické a zpravodajské (Morávková, 2017, s. 30).

Na základě výše nastíněných teoretických přístupů je zřejmé, že konverzacionalizace se neomezuje pouze na obecné stylistické úvahy, ale projevuje se především v konkrétních

situacích, kde se oficiální komunikace blíží běžné hovorové řeči. Následující příklady proto slouží k ilustraci toho, jak se tyto teoretické principy uplatňují v praxi a jak mohou média (či další veřejní komunikátoři) cíleně navozovat dojem neformálnosti a osobního kontaktu.

Zároveň ukazují, že takový posun k „běžné konverzaci“ není jen otázkou jazykové volby, ale také celkové komunikační strategie, jejímž prostřednictvím se stírají hranice mezi soukromým a veřejným projevem.

- neformální oslovení moderátora typu „Míšo, řekni nám…“. - neformální oslovení (tykání, křestní jméno), které navozuje důvěrný, přátelský tón
- „Krásný večer, milí diváci! Doufám, že jste si dnešní den užili. Teď se společně podíváme, co zajímavého se právě děje kolem nás…” - zdvořilé, ale hovorově laděné oslovení publika s náznakem osobního kontaktu (osobní přání, důraz na společné sdílení)
- „Pokud taky občas nestíháte jako já, napište mi do komentářů nebo na Instagram, jak to řešíte vy!” - přímé zapojení publika a odkaz na sociální sítě, čímž se stírá hranice mezi mediálním projevem a soukromou konverzací
- „Hele, lidi, pošlete mi zprávu na číslo… a kdo jako první odpoví správně, ten vyhrává super dárek!” - použití hovorových obratů („hele, lidi“), přímá výzva k interakci a neformální jazyk („super dárek“), čímž se vytváří atmosféra volné, uvolněné konverzace

3.3.1. Kolokvializace

S konverzacionalizací je úzce spojen i termín kolokvializace, jež se vyznačuje tím, že - do veřejné sféry proniká s neformálností i nespisovnost, resp. aspoň střídání a míšení kódů. Konverzační rituály (i konkrétní formule typu *Mějte hezký den*) se pak mnohdy z vlivné mediální sféry přenášejí do běžné komunikace (mluvené i psané) (Nový encyklopedický slovník češtiny, [2024]). Podle Čmejrkové a Hoffmannové je to skutečnost, že při nezávazné konverzaci účastníci neváhají užít nespisovných prostředků, uvolněné syntaxe apod. (Čmejrková, Hoffmannová, 2011, s. 323).

Fenoménu kolokvializace se v českém prostředí věnuje např. P. Mareš, profesor Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Ústavu českého jazyka a teorie komunikace. Všímá si vzrůstajícího trendu uvolněnosti, nenucenosti, hravé spontánnosti a „ležérnosti“ ve

veřejných psaných projevech (nejen mediálních). Rozlišuje dva stupně neformálnosti: první zasahuje pouze slovní zásobu a frazeologii (např. v lifestylových časopisech, které jinak usilují o celkovou stylovou exkluzívnost), zatímco druhý stupeň přenáší expresivitu a nespisovnost i do dalších rovin. A reflektuje i případy, kdy je „neformálnost“ účelovou kalkulací, výsledkem snahy zmanipulovat čtenáře (Jazykovědné aktuality, 2008, s. 85).

V souladu s přístupem P. Mareše (2008) i koncepty popsanými u Čmejrkové a Hoffmannové (2011) lze stupně neformálnosti v psaných veřejných projevech pozorovat zvláště v oblasti marketingových a propagačních textů. Následující příklad ukazuje výraznou kolokvializaci, kdy se uplatňují hovorové a nespisovné prvky, aby se navodila atmosféra přátelské spontaneity.

- **Upoutávka na sociálních sítích:** „Ahoj všichni, právě jsme pro vás spustili novou soutěž – pojďte se zapojit! Stačí mrknout na náš web, vyplnit pár údajů a můžete vyhrát parádní výhru. Tak se nestyďte a dejte nám vědět, co si o tom myslíte!“
    - Zřetelně neformální oslovení („Ahoj všichni“), užívání hovorových obratů („mrknout“, „parádní“), celkový „hravý“ tón, typický pro sociální sítě, který vyvolává dojem přátelské konverzace, nápadný posun od spisovného kódu k hovorovým výrazům a dynamičtější struktuře.

3.3.2. Deformalizace

Posledním jazykovým trendem, na který se zaměřím, je deformalizace, což je proces, kdy se normy spisovného jazyka uvolňují a mluva se stává přístupnější a přirozenější (např. v užívání hovorových výrazů, záměrně volného používání gramatických pravidel).
PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D. (Blog FSV UK, 2021) o současném jazyku, který je používán v médiích či v reklamách říká: „Je zde dost jasná tendence k deformalizaci, že všichni máme být „free“. Naším úkolem by mělo být samozřejmě to nezpochybňovat, pozorovat, vnímat, konfrontovat studenty s tím, co se děje a na druhé straně udržovat jistou kontinuitu.“ Nová média také popisuje jako: rychlá, vizuální, zkrácená, fragmentální, neformální.

Deformalizace se projevuje a vyskytuje téměř všude, výjimkou nejsou ani předvolební kampaně, kde se výrazně uplatňuje. „I tady můžeme pozorovat snahu o

přiblížení k adresátovi, naladění na stejnou notu, ta možnost identifikace až možná nějaké „pitvoření“, s tím souvisí i to, že ty kampaně třeba v obsahu jazykové chyby jsou nedbaleji strukturované a mají takový neformální tón. Minimálně můžeme říct, že i tady tu tendenci k tomu uvolňování ve vyjadřování pozorujeme, ale musíme zkoumat, jestli to je funkční, adekvátní, jestli se to dá vrátit, protože když dojdeme k nějakému konsenzu, že pro relevanci těch daných témat správy státu, správy naší obce, to není důstojné, tak už to těžko půjde vzít zpátky, když ta stavidla otevřeme, tak zpátky už se nebude možné dostat,” říká Tereza Klabíková Rábová (Blog FSV UK, 2021).

Z výkladu kolokvializace (3.1) a deformalizace (3.2) vyplývá, že oba pojmy se týkají uvolňování jazykových norem, avšak v poněkud odlišné šíři. Zatímco kolokvializace zdůrazňuje zejména pronikání neformálních a nespisovných prvků (mísení kódů, hovorové obraty, konverzační rituály) do veřejné sféry (podle Čmejrkové a Hoffmannové či Mareše), deformalizace popsaná T. Klabíkovou Rábovou zahrnuje celkový trend „být free“, kdy se nejen objevují hovorové výrazy, ale zároveň dochází k rozvolnění gramatických pravidel a k všeobecné snaze o nenucenost ve veřejné komunikaci (např. v reklamě, médiích či předvolebních kampaních). Deformalizace tak může být pojímána jako širší proces než kolokvializace, jelikož zasahuje i do strukturální roviny jazyka (volná syntax, záměrně nedbalé formy) a nemusí se omezovat pouze na užívání nespisovné slovní zásoby.

3.4. Závěr

Na základě představených jevů lze konstatovat, že vývoj současné češtiny je ovlivňován jak vnějšími faktory (např. anglicismy), tak vnitřním rozrůzněním (spisovná a nespisovná čeština) a novými komunikačními tendencemi (konverzacionalizace, kolokvializace, deformalizace). Spisovná a nespisovná podoba češtiny se přitom vzájemně prolínají, přičemž v médiích či veřejných projevech dochází k posunu směrem k neformálnosti, a to často ve spojení s anglicismy. Tyto procesy odrážejí globální vlivy i potřebu srozumitelnosti a přiblížení se publiku. Zároveň však vyvolávají obavy o prestiž a srozumitelnost spisovné češtiny, což dokládají jak diskuse o míře přijatelnosti cizích prvků, tak reflexe změn v předvolebních či mediálních textech. Přítomnost všech uvedených jevů ve veřejném prostoru svědčí o tom, že český jazyk je živým útvarem, který se nadále dynamicky vyvíjí v interakci s kulturními i společenskými proměnami.

4. Podcasting

Vzhledem k důležitosti a aktuálnosti fenoménu podcastingu v současném mediálním prostředí jsem se rozhodla do bakalářské práce zahrnout i teoretickou část zaměřenou na podcasting, přestože původně tento aspekt nebyl součástí stanovené teze. Tento krok považuji za nezbytný nejen pro podrobnější objasnění pojmu podcastu a jeho specifik, ale také vzhledem k tomu, že součástí práce je hodnocení podcastů. Zařazení teoretické části o podcastingu tak přispěje k lepšímu uvedení tématu do širšího kontextu a poskytne nezbytný rámec pro analýzu.

Vůbec prvním, kdo výraz „podcasting‘‘ použil, byl novinář deníku The Guardian, Ben Hammersley. Ten v roce 2004 psal o rozmachu MP3 nahrávek, které si posluchači mohou stáhnout a přehrát ve svých vlastních MP3 přehrávačích (Nováková, 2021, s. 10).

Podcast představuje digitální audio nebo video obsah, který je pravidelně produkován a distribuován prostřednictvím internetu v podobě sérií epizod. Tento formát umožňuje uživatelům pohodlný přístup k obsahu a poskytuje možnost poslouchat nebo sledovat jednotlivé epizody na základě jejich individuálních preferencí (on-demand). Termín „podcast“ vznikl jako kombinace dvou slov: i**Pod**, což je název známého přehrávače od společnosti Apple, a broad**cast**ing, což označuje vysílání. Dohromady toto spojení slov dá dohromady termín podcast, který je známý hlavně mladé generaci, která je ve velké míře poslouchá.

Podcasty v současnosti zažívají stále rostoucí popularitu, přičemž nové podcasty neustále vznikají. Nejčastěji jsou k dispozici na platformách jako Spotify nebo prostřednictvím aplikací od společnosti Apple. Mnohé podcasty disponují také vizuálním obsahem, který je běžně publikován na platformách jako YouTube nebo HeroHero, přičemž na HeroHero se často nachází obsah, který je zpoplatněný.

Tento fenomén umožňuje tvorbu obsahu širokému spektru jednotlivců, přičemž témata podcastů jsou velmi různorodá a neustále se rozšiřují. I když se obsah v některých oblastech opakuje, stále existuje široká paleta žánrů, jako jsou rozhovory, historie, životní styl, zdravý způsob života, kriminální příběhy, životy známých osobností, konspirační teorie a mnoho dalších témat. „Vše, co doopravdy potřebujete, je internet, počítač a mikrofon!“

Člověku, který tyto audio soubory tvoří, se říká „podcaster“. Podcasterem tak v dnešní době může být kdokoliv, kdo má techniku. Nepotřebuje ani profesionální studio, ani speciální povolení (Nováková, 2021, s. 12). Nejužívanějším stylem jsou podcasty vedené formou rozhovorů (Kuldová,2021, s. 15). Pojem podcast se již dostal do povědomí

internetové populace. Nyní 9 z 10 Čechů na internetu ví, co výraz „podcast" znamená (51% Čechů to ví přesně a dalších 36% to ví přibližně) (Mediaguru.cz, 2023).

Podle Apple Podcasts je aktuální žebříček TOP 20 oblíbených podcastů (k datu 19.11.2024) následující:

Tabulka 1: Žebříček TOP 20 oblíbených podcastů

Pořadí	Název podcastu	Producent
1	Slast	Český rozhlas (Radio Wave)
2	Opravdové zločiny	Lucie Bechynková, Bára Krčmová
3	Vinohradská 12	Český rozhlas
4	Hyde Park Civilizace	Ceská televize
5	Odcizení	Český rozhlas (Radio Wave)
6	Kriminálka	Český rozhlas
7	Čestmír Strakatý	Čestmír Strakatý
8	HLASY ZLOČINU	CNN Prima News
9	5:59	Seznam Zprávy
10	Příběh, který se opravdu stal	Markéta Lukášková
11	Dobrovský a Šídlo	Paměť národa
12	DEVADESÁTKY V ČESKU	CNN Prima News
13	Nový svět	Michal Půr, Miroslav Bárta, Martin Kovář
14	Hype-Cast Podcast	Hype-Cast
15	Vojta Žižka	Vojta Žižka
16	U Kulatého stolu	Forcapture
17	Mrchy z pekel	Mrchy z pekel
18	Příběhy zla	Deník.cz
19	Forenzní psychologie	Český rozhlas
20	Host Lucie Výborné	Český rozhlas

Zdroj: Apple Podcasts, zpracování: vlastní

Lze tedy konstatovat, že mezi nejposlouchanější témata podcastů patří žánry true crime, zpravodajství, lifestyle a dramatická tvorba, jak je zobrazeno v grafu.

Graf 1: Nejposlouchanější témata podcastů (Apple Podcasts)

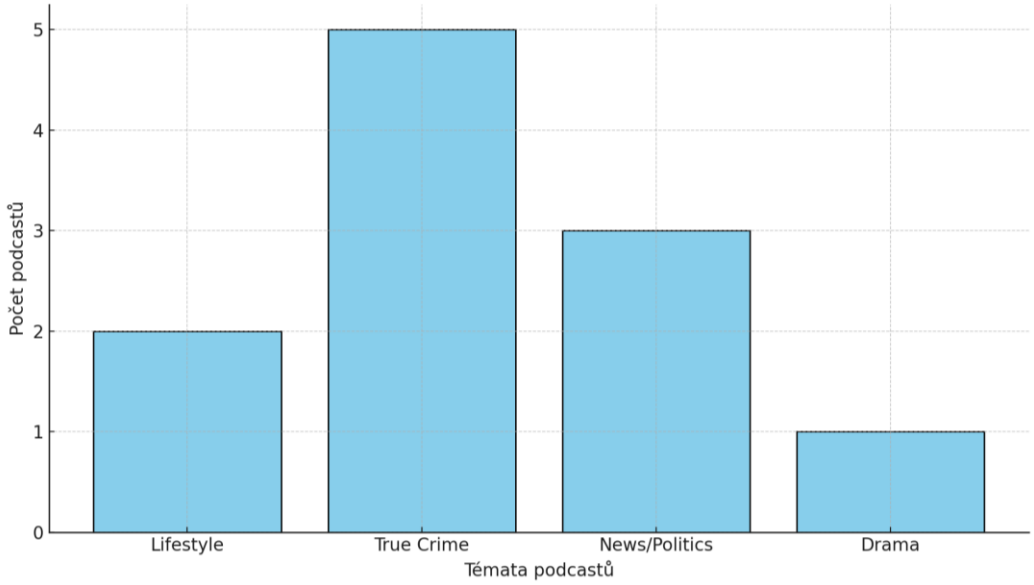

Zdroj:Apple Podcasts, zpracování: vlastní

Obrázek 2: Graf TOP 15 podcastů v soutěži Podcast roku 2014

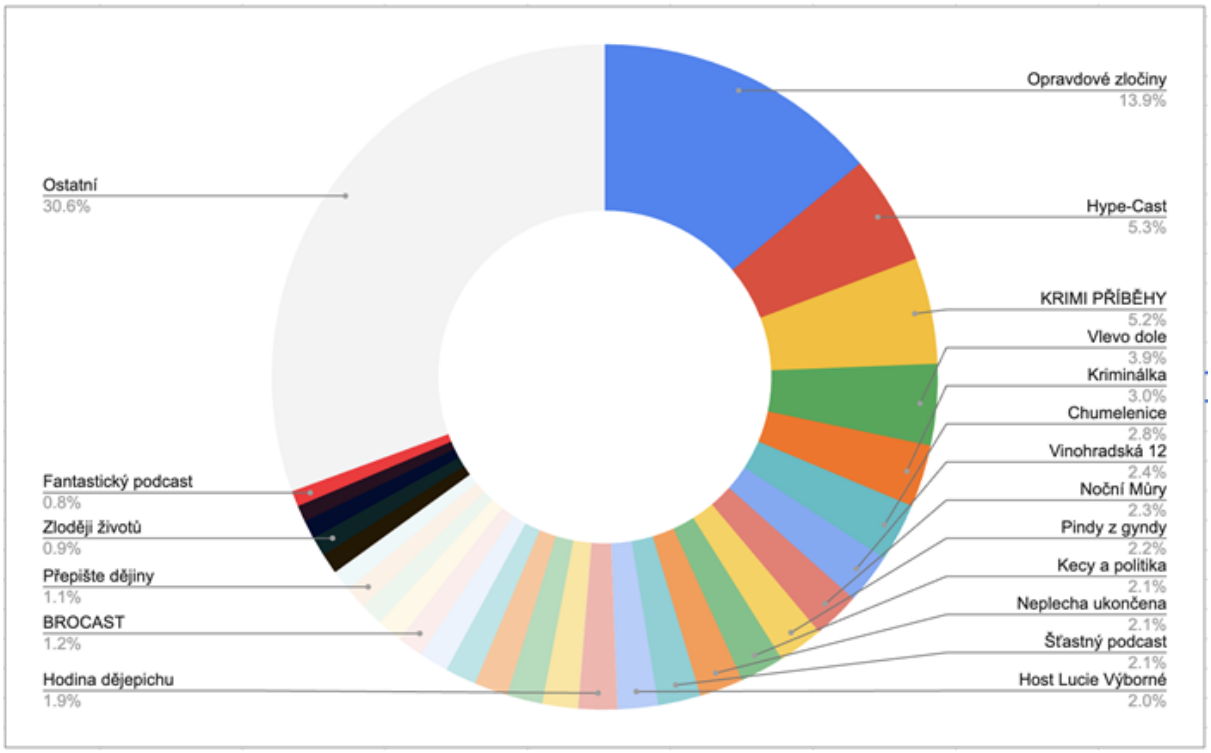

Zdroj: Mediaguru, 2024, vlastní zpracování

Nejvíce posluchačů podcastů je mezi mladými lidmi ve skupině 16-24 let (73 %) a

ve skupině 25-34 let (72 %). S přibývajícím věkem podíl osob, které poslouchají podcasty, klesá (Mediaguru.cz, 2024). Nejčastěji se k poslechu podcastů hlásí studenti a ženy v domácnosti, co se vzdělání týče, podcasty poslouchají primárně osoby s vyšším vzděláním (Mediaguru.cz, 2024). Dosah podcastů v Česku je jeden z nejvyšších v Evropě a stále roste (Mediaguru.cz, 2023).

4.1. Tradiční rádiové vysílání vs. podcasting

Tradiční rozhlasové vysílání je často živé a musí dodržovat přesný časový harmonogram, což omezuje délku a strukturu pořadů. Moderátoři musí být struční a přizpůsobovat se pevnému rozvrhu, který zahrnuje zprávy, reklamy a další segmenty.

Například pořady musí začínat a končit v přesně stanovený čas, což ovlivňuje hloubku a rozsah diskutovaných témat (Riverside, 2024).

Naopak producenti podcastů nejsou vázáni na tradiční rádiovou strukturu: nemusí splňovat požadavky na délku, umožňovat reklamní přestávky ani vyžadovat, aby publikum poslouchalo v předem určený čas (Brown, 2020, s. 4), což umožňuje hlubší ponoření do specifických témat bez nutnosti přerušování. Tato flexibilita vede k uvolněnějšímu a přirozenějšímu stylu vyjadřování, kde moderátoři mohou detailněji rozebírat témata bez časového tlaku (Riverside, 2024). Podle Mottrama (2016) preferují posluchači, aby podcasteři působili jako přátelé či jednotlivci, nikoli jako zástupci větších kulturních institucí. Tento přístup podporuje osobnější a důvěrnější vztah mezi moderátorem a publikem.

Posluchači podcastů také bývají aktivnější a angažovanější než posluchači rádia, spíše vyhledávají obsah, než aby pasivně konzumovali proud živého rozhlasového vysílání (Brown, 2020, s. 4). Podcasty jsou rovněž převážně konzumovány na osobních zařízeních, jako je například telefon, což umožňuje výrazně osobnější zážitek než u tradičního poslechu rádiového vysílání. Tímto způsobem staví podcasting na intimní povaze rádia a posiluje hlubší vztah mezi moderátory podcastů a jejich posluchači.

Cílem každého podcastu je vybudovat důvěru a loajalitu u posluchačů. Vyprávění příběhů je skvělý způsob, jak toho dosáhnout (Adriana Lacy Consulting, 2024). Podcasty založené na dialogu či diskusi působí uvolněněji, jelikož se nejvíce blíží běžné konverzaci,

a proto je správný výběr partnera pro tento formát klíčový. (Kuldová, 2021, s. 15). Bez efektivního vyprávění ale informace neožijí. Jazyk je všechno. Umožňuje vyprávění podcastů – a srozumitelný a lákavý jazyk je nezbytný.

Podcasty vynikají tím, že zaměstnávají lidi, aby poslouchali a ilustrovali příběh, aniž by lidé museli příběh skutečně vidět. Je to skoro jako krok zpět v čase k rozhlasovému vyprávění příběhů (Adriana Lacy Consulting, 2024). Inscenovanost a dramatizace tedy představují klíčové prvky, které odlišují určité typy podcastů od tradičních rozhovorových či zpravodajských formátů.

Radio Wave, jakožto moderní rozhlasová stanice zaměřená na mladší generace, aktivně využívá inscenovanost a dramatizaci ve svých podcastech. Například podcast Odcizení, psychothrillerová série, která využívá dramatizované dialogy a zvukové efekty k vytvoření napínavé atmosféry. V této sérii jsou postavy vystaveny konfliktům a morálním dilematům, které jsou podtrženy intenzivním zvukovým designem, což posluchačům umožňuje hlubší ponoření do příběhu a zvýšenou emoční angažovanost.

Radio Wave však vytváří a nabízí široký výběr pořadů, podcastových seriálů a tematických sérií, které pocházejí přímo z jeho vlastní produkce. Tyto formáty se věnují různým oblastem, jako jsou kultura, společnost, politika, životní styl, hudba nebo vzdělávání. Každý z pořadů cílí na konkrétní skupinu posluchačů a reaguje na aktuální trendy i zájmy publika. Díky této rozmanitosti a originálnímu přístupu Radio Wave oslovuje širokou škálu posluchačů a zároveň přispívá k rozvoji české podcastové tvorby.

5. Metodologie výzkumu

5.1. Cíl výzkumu, výzkumné otázky a hypotézy

Cílem této práce je prozkoumat, jakým způsobem jazykový projev Radia Wave přispívá k utváření kulturní a jazykové identitě jeho posluchačské základny. Vzhledem k zaměření stanice na mladší publikum a její specifické programové zaměření je důležité analyzovat nejen tematickou stránku obsahu, ale zejména jazykové prostředky, které Radio Wave využívá k navázání blízkého vztahu se svým publikem.

Na základě teoretických východisek a charakteru zkoumaného materiálu byla

formulována hlavní výzkumná otázka:

- **Hlavní výzkumná otázka (HVO):** *Jakým způsobem obsahy Radia Wave přispívají ke kulturní a jazykové identifikaci cílové skupiny?*

Aby bylo možné tuto otázku zodpovědět komplexně, byly dále stanoveny následující dílčí výzkumné otázky:

- **Vedlejší výzkumná otázka č. 1 (VVO1):** *Jaké jazykové prostředky se ve vysílání využívají k přiblížení mladému publiku a jakou roli hrají v procesu identifikace posluchačů se stanicí?*
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 2 (VVO2):** *Do jaké míry a jakým způsobem se ve vybraných pořadech Radia Wave odchyluje jazyk od spisovné normy?*

Tyto otázky budou zkoumány kombinací kvalitativních a kvantitativních výzkumných metod. Jádro analýzy tvoří diskurzivní rozbor tří konkrétních pořadů (Buchty, Startér, Hergot!), doplněný o rozhovor s představitelkou redakce a o dotazníkové šetření mezi posluchači. Tento přístup umožní propojit perspektivu mediálních tvůrců s vnímáním samotných recipientů a nabídnout tak ucelený pohled na jazykový styl Radia Wave jako nástroje kulturní komunikace.

Před samotnou realizací výzkumu byly formulovány následující hypotézy, které budou v průběhu výzkumu ověřeny nebo vyvráceny:

- **Hypotéza č. 1:** *Jazykové prostředky používané ve vysílání Radia Wave, jako je hovorový jazyk, anglicismy a neformální styl, pozitivně přispívají k jazykové identifikaci cílové skupiny.*
- **Hypotéza č. 2:** *Posluchači Radia Wave preferují, když jazykové prostředky používané v jednotlivých pořadech odpovídají jejich tematickému zaměření.*
- **Hypotéza č. 3:** *Míra identifikace posluchačů s Radiem Wave je přímo ovlivněna tím, zda moderátoři používají jazyk podobný jejich přirozenému způsobu vyjadřování.*
- **Hypotéza č. 4:** *Používání přísně spisovného jazyka má pozitivní vliv na důvěryhodnost a profesionální vnímání Radia Wave mezi jeho posluchači.*
- **Hypotéza č. 5:** *Anglicismy jsou přijímány pozitivně především u pořadů zaměřených na moderní kulturu a hudbu (např. Startér), zatímco u*

pořadů s hlubšími společenskými tématy (např. Hergot!) jsou považovány za méně vhodné nebo rušivé.

5.2. Metody a data

Pro účely této práce byl zvolen smíšený výzkumný přístup, který kombinuje kvalitativní a kvantitativní metody. Tento kombinovaný přístup umožňuje získat jak detailní vhled do významů a jazykových postupů používaných v mediálních pořadech, tak i širší pohled na jejich vnímání ze strany posluchačů. Podle Hendla (2016) spočívá výhoda smíšených metod zejména v jejich schopnosti kompenzovat slabiny jednotlivých přístupů a využívat jejich přednosti, což poskytuje širší a komplexnější pohled na problematiku.

V rámci kvalitativní analýzy je hlavní metodou diskurzivní rozbor, zaměřený na detailní zkoumání jazykového stylu a komunikačních strategií ve vybraných pořadech (Buchty, Startér, Hergot!) vysílaných Radiem Wave. Tento přístup umožňuje identifikaci klíčových jazykových prvků a jejich významů v kontextu kulturní komunikace.

Pro doplnění diskurzivní analýzy je využit strukturovaný rozhovor s šéfredaktorkou Radia Wave. Tento rozhovor představuje důležitý zdroj pro pochopení širších souvislostí, které se promítají do výsledné podoby jazykové komunikace.

Součástí výzkumu je také dotazníkové šetření zaměřené na posluchače Radia Wave, které umožňuje kvantitativní zhodnocení jejich vnímání a preferencí. Tento nástroj poskytuje možnost získat data o názorech na jazykový styl či konkrétní formy komunikace a jejich účinnost.

Kombinace těchto metod umožňuje propojit pohled mediálních tvůrců a posluchačů, což přispívá k vytvoření uceleného a diferencovaného obrazu o jazykovém stylu Radia Wave. Smíšený přístup zároveň poskytuje možnost překonat omezení jednotlivých metod a využít jejich silné stránky, čímž je dosaženo komplexnějšího a přesnějšího výsledku (Hendl, 2016).

5.2.1. Jazyková mikroanalýza

Za hlavní výzkumnou metodu byla zvolena jazyková mikroanalýza, která umožňuje detailní zkoumání konkrétních jazykových jevů v omezeném vzorku mediální produkce.

Konkrétně se jedná o jazykové jevy, které byly popsány v první, teoretické části.

Tyto jevy zahrnují anglicismy, nespisovnou češtinu, spisovnou češtinu, konverzacionalizaci, deformalizaci a kolokvializaci.

Tato metoda se zaměřuje na identifikaci, popis a interpretaci jazykových prostředků,

které se vyskytují v analyzovaných pořadech, a jejich funkci v rámci komunikace s posluchači.

Jazyková mikroanalýza je vhodnou metodou zejména při zkoumání jemných jazykových nuancí, stylových prostředků, žánrových specifik a dalších prvků, které by při použití kvantitativních metod mohly být přehlédnuty nebo redukovány na pouhá měřitelná data. Umožňuje odhalit skryté významy, strategické použití jazyka a jeho proměnu v závislosti na obsahu či cílové skupině.

Výhodou jazykové mikroanalýzy je její schopnost zachytit komplexní povahu jazyka a jeho využití v různých kontextech. Díky detailnímu rozboru lze sledovat i jemné změny a vývoj jazykového stylu v čase. Nevýhodou však může být vyšší časová náročnost a omezená možnost zobecnění, jelikož se analýza zaměřuje na relativně malý vzorek pořadů a jazykových jevů.

Vzhledem k uvedeným charakteristikám byla tato metoda zvolena jako hlavní přístup pro zkoumání jazykového projevu pořadů Buchty, Startér a Hergot!. Analýza bude zaměřena na popis specifických jazykových rysů každého pořadu a na jejich srovnání napříč jednotlivými kontexty, což umožní vytvořit ucelený obraz o jazykovém stylu Radia Wave jako nástroje kulturní komunikace.

5.2.2. Vymezení zpracovávaného souboru

Pro analýzu byly vybrány tři pořady Radia Wave – Buchty, Startér a Hergot! – které tematicky i stylově představují rozmanité části programu této stanice. Tento výběr umožňuje zachytit jazykové projevy v různých kontextech a sledovat, jak se jazyk přizpůsobuje obsahovým požadavkům jednotlivých pořadů.

Každý pořad bude analyzován na základě dvou epizod: aktuální epizody odpovídající době provádění analýzy a epizody starší přibližně půl roku. Tento výběr umožňuje sledovat případné proměny jazykového projevu v čase a poskytuje hlubší vhled do jeho dynamiky.

Výběr těchto pořadů reflektuje jejich tematickou, stylistickou a obsahovou různorodost. Buchty se zaměřují na lehčí, společenská témata a využívají uvolněný, často nespisovný jazyk. Startér propojuje odbornou terminologii hudební scény s neformálním stylem, zatímco Hergot! se soustředí na náboženská a společenská témata s důrazem na hlubší diskusi, kde převažuje spisovný jazyk v kombinaci s kolokvializací.

Všechny tři pořady jsou u posluchačů populární, což zajišťuje relevantní vzorek pro analýzu. Jejich různorodost umožňuje sledovat, jak se jazyk přizpůsobuje odlišným tematickým kontextům a cílovým skupinám, přičemž každý pořad využívá specifické jazykové strategie v souladu se svým zaměřením.

Tento výběr pořadů poskytuje vhodný materiál pro analýzu jazykových jevů napříč různými žánry a styly, což umožňuje vytvořit ucelený pohled na jazykový styl Radia Wave a jeho komunikaci s publikem.

5.2.3. Postup mikroanalýzy

Analýza probíhala na základě poslechu a přepisu vybraných epizod tří pořadů. Z každého pořadu jsem zvolila dvě epizody s odstupem přibližně šesti měsíců, abych mohla sledovat případné proměny v jazykovém projevu moderátorů a zjistit, zda jde o stabilní jazykový styl, nebo zda podléhá vývoji. Každou epizodu jsem opakovaně poslouchala a zaznamenávala relevantní jazykové jevy. Tyto záznamy jsem následně analyzovala s důrazem na jejich frekvenci, kontext a funkci v rámci moderátorského projevu.

Při analýze jazykového projevu jsem se nezaměřovala na všechny jazykové prvky, které se v jednotlivých epizodách vyskytly, ale pouze na ty, které jsou klíčové pro tuto práci.

Výběr sledovaných jevů byl předem definován na základě teoretického rámce a cílů výzkumu. Konkrétně jsem se soustředila na anglicismy, spisovnou češtinu, nespisovnou češtinu, kolokvializaci a konverzacionalizaci a deformalaizaci, přičemž jsem sledovala jejich frekvenci, způsob použití a potenciální záměr moderátora. Tento selektivní přístup umožnil zpracovat data efektivněji a zaměřit se na jazykové aspekty, které nejvýrazněji formují identitu Radia Wave.

Je třeba zdůraznit, že záznamy neobsahují veškeré jazykové rysy přítomné v analyzovaných pořadech. Některé prvky, které by mohly být lingvisticky zajímavé, nebyly do analýzy zahrnuty, pokud nespadaly do předem stanovených kategorií nebo pokud jejich výskyt nebyl dostatečně relevantní pro závěry práce. Tento přístup je běžný při kvalitativních analýzách mediálních obsahů, kde není cílem kvantitativní pokrytí všech jevů, ale spíše podrobný pohled na vybrané charakteristiky, které hrají klíčovou roli v daném kontextu.

5.2.4. Strukturovaný rozhovor

Tato kapitola se zaměřuje na kvalitativní výzkum provedený prostřednictvím rozhovoru s šéfredaktorkou Radia Wave Barborou Šichanovou. Cílem rozhovoru bylo získat autentický pohled na práci s jazykem v rámci této rozhlasové stanice a na strategie, které redakce uplatňuje při komunikaci s posluchači. Kvalitativní metoda byla zvolena pro svůj potenciál přinést detailní vhled do problematiky, který kvantitativní přístup nemůže dostatečně obsáhnout. Rozhovor byl veden na základě předem připravených otevřených otázek, aby respondentka měla možnost volně vyjádřit své názory a zkušenosti. Tato struktura umožnila zkoumat klíčové aspekty tématu, ale také ponechávala prostor pro nové podněty, které mohly analýzu rozšířit a prohloubit.

Výběr respondentky byl motivován jejími odbornými znalostmi a zkušenostmi s vedením redakce Radia Wave, kde se podílí na tvorbě obsahu a má přehled o jazykových trendech v mediálním prostředí. Výpověď Barbory Šichanové poskytuje relevantní informace jak o strategických, tak praktických aspektech tvorby rozhlasového obsahu.

Původně byl plánován také rozhovor s hudebním dramaturgem Radia Wave a moderátorem pořadu Startér, Filipem Černým. Jeho perspektiva mohla přinést praktický pohled na jazykové strategie a procesy při tvorbě rozhlasového obsahu. Na základě konzultace s Barborou Šichanovou a po zhodnocení jejího výpovědního rámce však bylo rozhodnuto další rozhovor nerealizovat, neboť poskytla dostatečně obsáhlé a relevantní informace. Samotný rozhovor byl realizován až po provedení mikroanalýzy.

6. Výsledky kvalitativní analýzy

6.1. Buchty

Jeden z pořadů (podcastů), kterými se budu v následující analytické části zabývat, jsou Buchty, podcast Českého rozhlasu Radio Wave, které moderují Ivana Veselková a Zuzana Fuksová. Podcast byl zahájen dne 17. ledna 2018. Jeho jednotlivé epizody mají délku v rozmezí 20 až 40 minut a jsou vysílány pravidelně každou středu v 19:00 hodin. K lednu roku 2025 bylo odvysíláno celkem 51 epizod.

Je zaměřený na neformální a zábavné rozhovory na různorodá témata. Moderátorky využívají nadsázku a humor k diskusi o každodenních i neobvyklých tématech, přičemž jejich styl často působí neseriózně až ironicky. Podcast je charakteristický svou uvolněnou

formou a nízkými nároky na strukturu či moderování, což může být jak jeho předností, tak slabinou. Řídí se mottem „Polož si laťku na zem a pak ji vždycky přeskočíš“. V roce 2020 získal druhé místo v anketě Podcast roku v kategorii Veřejnoprávní podcast a nominaci na Křišťálovou lupu. V roce 2022 zvítězil v anketě Podcast roku v kategorii Zábava, což odráží jeho popularitu u určité skupiny posluchačů (Český rozhlas Radio Wave, 2022).

Podcast Buchty zahrnuje také svou speciální minisérii nazvanou Buchty čtou, která se zaměřuje na literaturu.

Tyto epizody představují literární klasiku, kterou mnozí znají podle názvu, avšak jen málokdo ji skutečně četl. Moderátorky Ivana Veselková a Zuzana Fuksová zde spolupracují se středoškolským pedagogem Stanislavem Zajíčkem (Český rozhlas Radio Wave, 2022). Je však důležité poznamenat, že tato specifická minisérie *Buchty čtou* není zahrnuta do předkládané analýzy. Přestože představuje zajímavý doplněk hlavního formátu podcastu *Buchty* a rozšiřuje jeho obsah o literární tematiku, tato část programu je v rámci výzkumu ponechána stranou. Důvodem je její odlišné zaměření a koncepční oddělení od pravidelných epizod podcastu, které tvoří primární předmět zkoumání. Tímto přístupem je zajištěna konzistentnost a jednoznačnost analýzy, která se soustředí výhradně na jádrový obsah podcastu.

6.1.1. Co prožily Buchty v roce 2024? Ucpání WC melounem, filmový boj s nosorožcem a hodně luxování na Silvestra - 8.1. 2025

Tento díl, vydaný 8. ledna 2025, se zabývá různorodými tématy, jako je ucpání WC melounem, filmový boj s nosorožcem či luxování na Silvestra. Cílem této analýzy je identifikovat a charakterizovat použití spisovné a nespisovné češtiny, přítomnost anglicismů, kolokvializací a konverzacionalizací v rozhovoru mezi moderátorkami Zuzanou Fuksovou a Ivanou Veselkovou.

6.1.1.1. Anglicismy

V tomto díle je patrná výrazná přítomnost anglicismů, což podle Baďurové (2023, s.14) reflektuje globalizaci jazyka a vliv anglicky mluvící kultury na češtinu, zejména mezi mladšími posluchači.

- **Výrazy a fráze:** „nejkrásnější pohádka ever“, „hot hasiči“, „party“, „cringe“, „new year new me“, „kinda hot“, „rank“, „crazy kuna“
- **Termíny z populární kultury a technologií:** „reality show Bachelor“, „late daters“, „wifi“, „crossfit“, „kickbox“„instagram“, „chat GPT“, „streamovací platforma“

Baďurová (2023, s. 14) uvádí, že jedním z hlavních faktorů přejímání anglicismů do češtiny je globalizace a rozvoj komunikace, které usnadňují přístup k anglickým výrazům a frázím. Tento trend je patrný i v analyzovaném pořadu, kde se vyskytuje výrazná přítomnost anglicismů, což potvrzuje vliv anglicky mluvící kultury na češtinu, zejména mezi mladšími posluchači. Přebírání těchto výrazů zde neplní pouze terminologickou funkci, ale stává se součástí přirozené komunikace, jak to naznačuje i výzkum Baďurové (2023).

6.1.1.2. Spisovná čeština

V díle se vyskytuje řada spisovných výrazů, které odrážejí formální a správnou gramatiku českého jazyka.

- **Slovesa a fráze:** „zabývám se“, „přemýšlela jsem“, „ubránit se nosorožci“
- **Podstatná jména a přídavná jména:** „zdravotní okénko“, „placatý kámen“, „citlivý dokument“
- **Větná stavba:** „je to blbé“, „na randeti byl smutný“

Spisovná čeština v tomto díle je zřetelně přítomna, zejména u moderátorky Ivany Veselkové, která mluví relativně formálně, což kontrastuje s běžnějším projevem mladších generací. S ohledem na zázemí moderátorky Zuzany Fuksové, která pochází z Brna, je spisovný jazyk očekávaný. Na základě analýzy lze konstatovat, že tento mix spisovné a nespisovné češtiny přispívá k vyváženosti projevu a napomáhá k celkovému profesionálnímu dojmu pořadu. Přestože se v pořadu objevují i méně formální jazykové prostředky, spisovná čeština zde zůstává výrazným prvkem, který strukturuje komunikaci a dodává rozhovoru jistou míru formálnosti. Tento způsob jazykového vyjadřování zároveň reflektuje širší tendence v médiích, kde dochází k prolínání různých jazykových rovin s cílem oslovit široké publikum.

6.1.1.3. Nespisovná čeština

Nespisovná čeština je v díle rovněž výrazně zastoupena, což odráží hovorový styl komunikace a snahu moderátorek přiblížit se posluchačům prostřednictvím neformálního jazyka. Nespisovná čeština v pořadu také podporuje autentický dialog mezi moderátorkami, což zvyšuje srozumitelnost a atraktivitu pro mladší publikum. Jednou z charakteristik mluvy mladých lidí je zkracování slov a používání neformálních výrazů. Jejich vyjadřování bývá spontánní a přirozené. Tento styl vyjadřování působí přátelsky, ale může být problematický, pokud je použit v nevhodné situaci, například v oficiálním prostředí (Baďurová, 2023, s. 10).

- „Zuzíku, stíháš?“, „jo“, „v pohodě“, „lůzr“, „celý sele“, „záchůdek“, „myslim“

6.1.1.4. Konverzacionalizace

Konverzacionalizace v díle „Co prožily Buchty v roce 2024?“ se projevuje prostřednictvím neformálního a přirozeného stylu rozhovoru, který simuluje běžnou konverzaci mezi přáteli.

- **Neformální oslovení a dotazy:** „Zuzko, co tvůj rok 2024?“

Jak již bylo zmíněno výše (Baďurová, 2023), vyjadřování mladých lidí bývá spontánní a přirozené, a právě tento styl působí přátelsky.

Moderátorky často oslovují posluchače přímo a přizpůsobují svůj jazykový projev preferencím moderního publika.

6.1.1.5. Kolokvializace

Tento jev se v díle rovněž vyskytuje, prostřednictvím střídání spisovných a neformálních jazykových prvků, což přispívá k dynamice a autenticitě dialogu. Příklady zahrnují:

- **Kolokvializace:** „jou jou jou, čaudys boudy…“
- **Hovorové obraty:** „v pohodě“, „mega zasáhne“, „rozbombili“

Tato mísení kódů a použití hovorových obratů napomáhají vytvořit přátelský a uvolněný tón rozhovoru, který rezonuje s mladšími posluchači.

6.1.1.6. Deformalizace

Deformalizace se v díle projevuje prostřednictvím uvolňování jazykových norem a přizpůsobování se neformálnímu stylu komunikace.

- **Volné gramatické struktury:** „do budovky českého rozhlásku“, „chodím pěšourem“
- **Záměrně nedbalé formy:** „něco na mailu“, „vytírám“

Tento trend přispívá k vytvoření přístupnějšího a přirozenějšího jazyka, který je v souladu s moderními komunikačními tendencemi a preferencemi mladší generace. Deformalizace tak napomáhá posílení autenticity a přitažlivosti pořadu pro širší publikum.

6.1.1.7. Závěr

Analýza jazykových jevů v díle „Co prožily Buchty v roce 2024?“ ukazuje, jak moderátorky Zuzana Fuksová a Ivana Veselková využívají kombinaci spisovné a nespisovné

češtiny, anglicismů, kolokvializací a konverzacionalizace k vytvoření autentického a atraktivního dialogu. Zuzana Fuksová, pocházející z Brna, přináší do rozhovoru určitou míru spisovnosti, zatímco Ivana Veselková rovněž používá spisovnější jazyk, než by se dalo očekávat od mladých mluvčích. Tento mix jazykových prvků může být strategickým prostředkem k oslovení širšího publika, které zahrnuje jak tradičnější posluchače, tak mladší generaci preferující neformální styl a anglicismy. Právě tato kombinace spisovného a nespisovného jazyka je v kontextu cílové skupiny pořadu důležitá. Teenageři používají spisovnou i nespisovnou češtinu (Baďurová, 2023, s. 10). V prostředí, jakým je Radio Wave, zaměřené na mladé publikum, je tedy taková variabilita v jazykovém projevu přirozená a funkční. Moderátorky se tímto způsobem přibližují svým posluchačům a vytvářejí prostředí, které odpovídá jazykovým preferencím mladé generace.

Díl „Co prožily Buchty v roce 2024?“ poskytuje zajímavý pohled na současný stav českého jazyka v kontextu populární rozhlasové show. Kombinace spisovné a nespisovné češtiny, četné anglicismy a konverzacionalizační prvky reflektují jazykové preference a adaptace mladé generace. Analýza ukazuje, jak moderátorky využívají různorodé jazykové prostředky k vytvoření autentického a atraktivního dialogu, který rezonuje s jejich posluchačskou základnou. Tento přístup nejenže zvyšuje srozumitelnost a přitažlivost pořadu, ale také odráží širší jazykové a kulturní změny probíhající v české společnosti.

6.1.2. Existuje návod na úspěšné seznamování? Rozhodně si do inzerátu nedávejte fotku s kaprem - 12. 6. 2024

Tento díl, vydaný 12. června 2024, se zaměřuje na témata týkající se moderních metod seznamování, trendů v online seznamech a sociálních interakcí. Hostem v této epizodě byla psychoterapeutka, socioložka a zakladatelka Institutu Moderní láska, Markéta Štětinová.

6.1.2.1. Anglicismy

V analyzovaném díle je patrná výrazná přítomnost anglicismů, což reflektuje globalizaci jazyka a vliv anglicky mluvící kultury na češtinu, zejména mezi mladšími posluchači.

- **Výrazy a fráze:** „hot muž“, „six pack“, „irl (in real life)“, „trend“, „trendí“
- **Termíny z populární kultury a technologií:** „online seznamky“, „online prostor“, „spin“, „memečko“, „chat GPT“, „streamovací platforma“, „Tinder“

6.1.2.3. Spisovná čeština

V díle se vyskytuje řada spisovných výrazů, které odrážejí formální a správnou gramatiku českého jazyka.

- **Slovesa a fráze:** „doporučuji“, „kýve se”
- **Podstatná jména a přídavná jména:** „úspěšné seznamování“, „správná kritéria”

Spisovná čeština v tomto díle je zřetelně přítomna, zejména u moderátorek, které používají precizní a formální jazyk, avšak i host Markéta Štětinová užívá primárně spisovnou češtinu. Tento styl podporuje profesionální image pořadu a zajišťuje srozumitelnost a přesnost sdělení, což je důležité pro informativní charakter programu.

6.1.2.4. Nespisovná čeština

Nespisovná čeština je v díle rovněž výrazně zastoupena, což odráží hovorový styl komunikace a snahu moderátorek přiblížit se posluchačům prostřednictvím neformálního jazyka.

- **Slangové výrazy a zkrácené formy:** „děkuju“, „taky“, „jo“, „specielní“, „tepláčky“, „blbost“, „klišé“

Nespisovná čeština v pořadu také podporuje autenticitu dialogu mezi moderátorkami a hostem, což zvyšuje srozumitelnost a atraktivitu pro mladší publikum.

6.1.2.5. Konverzacionalizace

Konverzacionalizace v díle „Existuje návod na úspěšné seznamování?“ se projevuje prostřednictvím neformálního a přirozeného stylu rozhovoru, který simuluje běžnou konverzaci mezi přáteli. Moderátorky tímto způsobem oslovují posluchače přímo a přizpůsobují svůj jazykový projev preferencím moderního publika.

- **Neformální oslovení a dotazy:** „No dobře, takže pokud vás tohle zajímá, tak si poslechněte tyhle speciální díly.“

6.1.2.6. Kolokvializace

Kolokvializace se v díle projevuje prostřednictvím střídání spisovných a neformálních jazykových prvků, což přispívá k dynamice a autenticitě dialogu.

- **Hovorové obraty a výrazy:** „puč mi ty dvě ryby“, „hezký spin“, „něco vtipnýho“, „pěknej pekáč“, „mazleníčko“

Tato mísení kódů a použití hovorových obratů napomáhají vytvořit přátelský a uvolněný

tón rozhovoru, který rezonuje s mladšími posluchači a podporuje interaktivitu a zapojení publika.

6.1.2.7. Deformalizace

Deformalizace se v díle projevuje prostřednictvím uvolňování jazykových norem a přizpůsobování se neformálnímu stylu komunikace.

- **Volné gramatické struktury a zkrácené formy:** „bakyna“ místo „bakalářka“, „memečko“ místo „meme“
- **Záměrně nedbalé formy:** „něco v mobilku“, „puč mi ty dvě ryby“

Tento trend přispívá k vytvoření přístupnějšího a přirozenějšího jazyka, který je v souladu s moderními komunikačními tendencemi a preferencemi mladší generace.

6.1.2.8. Závěr

Identifikované jazykové jevy v díle „Existuje návod na úspěšné seznamování?“ odrážejí současné trendy v českém jazyce, které kombinují formální a neformální prvky. Přítomnost anglicismů a konverzacionalizace ukazuje na vliv globalizace a moderních komunikačních kanálů na jazykové prostředky. Deformalizace a kolokvializace přispívají k přístupnosti a autenticite textu, což může být výhodné při komunikaci s širším a mladším publikem.

Na druhou stranu, použití nespisovné češtiny může snížit vnímání profesionality a formálnosti textu, což je důležité zvážit zejména v kontextu akademických prací. Spisovnost zajišťuje preciznost a srozumitelnost, což je nezbytné pro jasné a efektivní sdělení myšlenek.

Kombinace těchto jazykových jevů umožňuje vytvoření vyváženého a atraktivního dialogu, který oslovuje široké spektrum posluchačů.

Analýza jazykových jevů v díle „Existuje návod na úspěšné seznamování? Rozhodně si do inzerátu nedávejte fotku s kaprem“ ukazuje, jak moderátorky a host využívají kombinaci spisovné a nespisovné češtiny, anglicismů, kolokvializací a konverzacionalizace k vytvoření autentického a atraktivního dialogu. Tento mix jazykových prvků je strategickým prostředkem k oslovení širšího publika, které zahrnuje jak tradičnější posluchače, tak mladší generaci preferující neformální styl a anglicismy.

6.1.3. Shrnutí

Obě epizody vykazují výraznou přítomnost anglicismů, což odráží globalizaci a vliv anglicky mluvící kultury na češtinu, zejména mezi mladšími posluchači a demonstrují podobné typy anglicismů, přičemž obě reflektují vliv moderních technologií a populární kultury. Nicméně, první díl má širší spektrum technických a kulturních termínů, zatímco druhý díl se více zaměřuje na termíny spojené se seznamováním a sociálními interakcemi.

V obou dílech je přítomna spisovná čeština, která zajišťuje formální a správnou gramatiku, avšak v různých mírách a kontextech.

- **„Co prožily Buchty v roce 2024?“** využívá spisovné výrazy zejména u moderátorky Ivany Veselkové, která mluví relativně formálně, například „zabývám se“, „přemýšlela jsem“, „ubránit se nosorožci“.
- **„Existuje návod na úspěšné seznamování?“** rovněž obsahuje spisovné výrazy jako „existuje návod“, „seznamování“, „doporučuji“, které používají moderátorky a host Markéta Štětinová.

Oba díly využívají spisovné češtiny k udržení profesionality a srozumitelnosti, přičemž druhý díl, zaměřený na poradenské téma, může klást větší důraz na formálnost a preciznost vyjádření.

Nespisovná čeština je v obou epizodách výrazně zastoupena a slouží k vytvoření neformální atmosféry a blízkosti s posluchači. Oba díly tak využívají nespisovné prostředky k přiblížení se posluchačům a zvýšení autenticity dialogu, přičemž druhý díl může mít mírně vyšší míru nespisovnosti kvůli poradenskému charakteru.

- **„Co prožily Buchty v roce 2024?“** obsahuje slangové výrazy jako „jo“, „sympatický“, „v pohodě“, „lůzr“, a zjednodušené tvary jako „záchůdek“ místo „záchod“.
- **„Existuje návod na úspěšné seznamování?“** využívá slangové výrazy a zkrácené formy jako „děkuju“, „taky“, „jo“, „specielní“, „tepláčky“, „blbost“, „klišé“.

Konverzacionalizace v obou dílech vytváří dojem přirozené a neformální konverzace.

- **„Co prožily Buchty v roce 2024?“** zahrnuje neformální oslovení jako „Zuzko co tvůj rok 2024?“.

- **„Existuje návod na úspěšné seznamování?“** obsahuje oslovení jako „No dobře, takže pokud vás tohle zajímá, tak si poslechněte tyhle speciální díly.“

Oba díly využívají konverzacionalizaci k vytvoření intimního a osobního kontaktu s posluchači, což je typické pro moderní rozhlasové formáty zaměřené na širší publikum.

Kolokvializace přispívá k dynamice a autenticitě dialogu v obou epizodách.

- **„Co prožily Buchty v roce 2024?“** zahrnuje hovorové obraty jako „v pohodě“, „mega zasáhne“, „rozbombili“.
- **„Existuje návod na úspěšné seznamování?“** používá hovorové obraty jako „puč mi ty dvě ryby“, „hezký spin“, „něco vtipnýho“, „pěknej pekáč“, „mazleníčko“.

Oba díly demonstrují střídání spisovných a hovorových prvků, přičemž druhý díl může obsahovat více hravých a kreativních kolokvializací spojených s tématem seznamování.

Deformalizace je přítomna v obou epizodách prostřednictvím uvolňování jazykových norem a používání neformálních struktur.

- **„Co prožily Buchty v roce 2024?“** obsahuje volné gramatické struktury jako „do budovky českého rozhlásku“, „chodím pěšourem“.
- **„Existuje návod na úspěšné seznamování?“** zahrnuje volné struktury a zkrácené formy jako „bakyna“ místo „bakalářka“, „memečko“ místo „meme“, „něco v mobilku“.

Oba díly reflektují moderní komunikační trendy a preference mladší generace, přičemž druhý díl může více využívat deformalizaci kvůli specifickému tématu a snaze být atraktivní pro širší publikum.

6.1.4 Závěr

Analýza jazykových jevů pořadu Buchty, konkrétně epizod *„Co prožily Buchty v roce 2024?“* a *„Existuje návod na úspěšné seznamování? Rozhodně si do inzerátu nedávejte fotku s kaprem“* ukazuje, že jazyk moderátorek a hostů je charakteristický kombinací spisovné a nespisovné češtiny, anglicismů, kolokvializací, konverzacionalizace a deformalizace. Tento jazykový mix reflektuje nejen dynamiku současné češtiny, ale také odpovídá stylu a preferencím posluchačů Radia Wave, jehož cílovou skupinou jsou mladí

lidé, pro něž je přirozené střídání formálních i neformálních jazykových prostředků.

Jedním z nejvýraznějších prvků v analyzovaných pořadech je přítomnost anglicismů, které se objevují nejen v oblasti technologií a populární kultury, ale stále více pronikají i do každodenní komunikace. Jak uvádí Baďurová (2023, s. 14), přejímání anglických výrazů souvisí s globalizací a rozvojem digitální komunikace, která mladé generaci umožňuje snadný přístup k anglickým termínům a frázím. Anglicismy v pořadech často nejsou používány v odborném kontextu, ale jako běžná součást neformálního vyjadřování, čímž přispívají k modernímu a dynamickému charakteru rozhovorů.

Důležitou roli v jazykovém stylu pořadů hraje také spisovná čeština, která zajišťuje srozumitelnost a strukturu komunikace, zejména v částech rozhovorů, kde je potřeba precizní vyjádření. V projevu moderátorek je spisovnost přítomná zejména při formálnějším vyjadřování, přičemž u hostů lze pozorovat snahu udržet profesionální jazykový styl.

Spisovná čeština je zde důležitým prvkem pro zachování určitého stupně autority a credibility pořadu, což je zvláště patrné v epizodách zaměřených na informační nebo poradenský obsah.

Na druhé straně nespisovná čeština, slangové výrazy a zkrácené formy napomáhají k neformálnosti a přibližují pořady běžné komunikaci mladých lidí. Jak uvádí Baďurová (2023, s. 10), teenageři často kombinují spisovnou i nespisovnou češtinu v rámci svého přirozeného projevu, což odpovídá jazykovému stylu analyzovaných pořadů. Použití nespisovných prvků umožňuje vytvořit přátelskou a uvolněnou atmosféru, která je blízká posluchačům a podporuje jejich zapojení do témat diskutovaných v pořadu.

Dalším výrazným rysem je konverzacionalizace, tedy přibližování mediální komunikace běžné mezilidské konverzaci. Tento jev se projevuje v přímém oslovování posluchačů, spontánních reakcích moderátorek a používání neformálních jazykových prostředků. Konverzacionalizace je klíčovým prvkem, který odlišuje tyto pořady od tradičních rozhlasových formátů a přispívá k jejich originalitě a osobitému stylu.

S tím úzce souvisí kolokvializace a deformalizace, tedy využívání hovorových obratů a záměrně neformálních výrazů. Tyto jevy pomáhají moderátorkám oslovit publikum přirozenějším způsobem a zároveň vytvářejí prostředí, které podporuje otevřenou a uvolněnou diskusi. Deformalizace, která se projevuje například používáním zkrácených slov nebo hravých jazykových obratů, zvyšuje autentičnost projevu a umožňuje lepší propojení s

mladším publikem. Jednou z charakteristik mluvy mladých lidí je zkracování slov a používání neformálních výrazů. Jejich vyjadřování bývá spontánní a přirozené. Tento styl vyjadřování působí přátelsky, ale může být problematický, pokud je použit v nevhodné situaci, například v oficiálním prostředí (Baďurová, 2023, s. 10).

Celkově lze konstatovat, že analyzované pořady představují ukázku jazykových změn probíhajících v českých médiích. Kombinace spisovného a nespisovného jazyka, anglicismů, konverzacionalizace, kolokvializace a deformalizace reflektuje jazykovou realitu mladé generace a odpovídá trendům v současné mediální komunikaci. Tento přístup nejen zvyšuje atraktivitu pořadu, ale zároveň ukazuje širší kulturní a společenské proměny, které se odrážejí v každodenním jazykovém projevu. Výsledkem je jazykově dynamický a autentický mediální obsah, který rezonuje s posluchačskou základnou Radia Wave a potvrzuje, že jazyk je neustále se vyvíjející a přizpůsobující se nástroj komunikace.

6.2. Startér

Dalším podcastem, který jsem si pro analýzu vybrala, je hudební pořad Startér, který opět moderuje dvojice, aktuálně Filip Černý, což je zároveň hudební dramaturg celé stanice, a Martin Šolc. Pořad Startér je pravidelně vysílán každý týden v pondělí ve večerním čase 20:00, s délkou trvání 60 minut. Pro zvýšení dostupnosti a rozšíření poslechového publika je rovněž zařazena repríza, která probíhá každou sobotu ve 13:00.

Tato relace je platforma Českého rozhlasu Radio Wave, zaměřená na podporu nových hudebních talentů na české scéně. Pořad se zaměřuje na objevování a prezentaci nových hudebních projektů, přičemž dává prostor začínajícím umělcům prostřednictvím odborného hodnocení poroty i hlasování posluchačů. Úspěšní účastníci mohou získat místo v denním playlistu rádia, možnost vystoupit naživo ve studiu nebo příležitost představit se na různých festivalech, jako jsou Beseda u Bigbítu, Moody Moon Noize, Budějovický Majáles či V sadě skví. Startér tak představuje významný nástroj pro podporu začínajících hudebníků a jejich uvedení do širšího povědomí (Český rozhlas Radio Wave, 2024).

Hitparáda Startér každý týden představuje pět soutěžních skladeb spolu se dvěma novinkami. Pořadí skladeb v hitparádě určuje hlasování posluchačů, které začíná po odvysílání relace ve 21:00 hodin a končí v neděli ve 22:00 hodin téhož týdne. Hlasování probíhá prostřednictvím jednoduché registrace přes sociální sítě a je umožněno jednou za 24 hodin. Každá skladba může v soutěži setrvat maximálně pět po sobě jdoucích týdnů. Do

dubnového semifinále postupuje dvacet skladeb, které získají nejvyšší celkový počet hlasů během soutěže. Z tohoto výběru následně porota (Lukáš Vydra, Kristina Hamplová, Filip Vlček, Martin Šolc a Filip Černý) zvolí tři skladby, jež postoupí do finále. Vítěznou skladbu pak určí hlasování posluchačů. Výsledky finále budou oznámeny na akci Startér Showcase, která proběhne v Kasárnách Karlín v dubnu 2025. Na této události vystoupí všichni finalisté s živým vystoupením (Český rozhlas Radio Wave, 2024).

6.2.1. To nejcinkavější, co jste nám poslali. Startér slaví Vánoce a trpí u festivních klišé - 27. 12. 2024

Tato epizoda byla vydána 27. prosince 2024. Analyzované jazykové jevy zahrnují anglicismy, spisovnost, nespisovnost, deformalizaci, konverzacionalizaci a kolokvializaci.

6.2.1.1. Anglicismy

Epizoda pořadu Startér zahrnuje výraznější použití anglicismů, což odpovídá hudebnímu zaměření a modernímu stylu komunikace. Mezi používané anglické výrazy patří například: „bangery“, „inbox“, „live“, „ok“, „jingle“, „crash“, „busking“, „busker“ a „track“.

Anglické termíny jsou často propojeny s hudební terminologií a sociálními platformami (např. Instagram), což zohledňuje orientaci pořadu na mladší publikum. Další příklady zahrnují názvy písní a interpretů, které jsou v angličtině. Tento jev je přirozený pro hudební pořad, kde je anglický jazyk dominantním prostředkem pro popis globální hudební scény.

6.2.1.2. Spisovná čeština

Spisovný jazyk je v pořadu zastoupen ve formálnějších částech projevu, například při uvedení pořadu nebo větách zaměřených na posluchače:

- „Budeme melancholičtí“, „Například o…“, „Mám, umělecké, mnohdy“, „Byli překvapení“, „Nesmírně důležité“.

Použití spisovné češtiny přispívá k profesionální image pořadu, i když její zastoupení je omezenější než u pořadů s delšími diskusními formáty (např. Hergot! nebo Buchty).

6.2.1.3. Nespisovná čeština

Výraznou roli hraje nespisovný jazyk, který vytváří uvolněný a neformální dojem.

- „tupej zvuk“, „mně příde ok“, „divokejch věcech“, „lepivej“, „zajímavej“, „dobrej“.

Dále se objevují zkrácené formy a hovorové výrazy jako: „dneska“, „tyjo“, „jo“. Těmito jazykovými prostředky se pořad přibližuje mluvě mladších posluchačů a podporuje úzkou vazbu s publikem.

6.2.1.4. Konverzacionalizace

V pořadu Startér se projevuje konverzacionalizace zejména uvolněným a přístupným stylem moderátorů: „Dobrý večer, od mikrofonu vás zdraví…“, „Máme pro vás neuvěřitelný bangery“, „Můžete poslouchat písničky a posílat nám zprávy na Instagram“.

Tento styl zprostředkovává dojem autentického rozhovoru a podporuje dynamiku komunikace. Důležité je také opakované oslovování posluchačů a výzvy k interakci: „Můžete nám posílat tracky na Startér“, „Buďte s námi i dál“.

6.2.1.5. Kolokvializace

Kolokvializace se v pořadu objevuje prostřednictvím kombinace nespisovné češtiny a uvolněných jazykových prvků. Typické příklady zahrnují: „Prostě to je pecka“, „Tak tohle je fakt dobrý“. Tento prvek přispívá k neformálnosti a atraktivitě pořadu pro mladší posluchačskou základnu.

6.2.1.6. Deformalizace

Deformalizace se projevuje celkově uvolněným stylem a příklonem k neformální komunikaci. Tento trend zahrnuje zjednodušené gramatické struktury a volný slovosled, například: „Můžete nám poslat tracky“, „Ano, ještě pořád posloucháte Startér“.

6.2.1.7. Závěr

Jazyková analýza epizody Startéru ukazuje, že tento pořad využívá kombinaci spisovného a nespisovného jazyka, anglicismů, konverzacionalizace, kolokvializace a deformalizace k dosažení dynamického, autentického a posluchačsky přívětivého stylu.

Přítomnost anglicismů a hudebních termínů odpovídá hudebnímu zaměření pořadu, zatímco nespisovné a konverzační prvky podporují interakci a rezonují s mladším publikem.

Tento jazykový mix umožňuje pořadu udržet si moderní a atraktivní formát, který odpovídá jeho zaměření a cílovému publiku.

6.2.2. Poslední várka novinek Startéru 2023/2024 je tu! Zvuk z Britských ostrovů a rap bojující s depresí - 5. 3. 2024

Epizoda odvysílaná 5. března 2024. Analyzované jazykové jevy zahrnují anglicismy, spisovnost, nespisovnost, deformalizaci, konverzacionalizaci a kolokvializaci.

6.2.2.1. Anglicismy

V epizodě je značná přítomnost anglicismů, což je částečně způsobeno charakterem pořadu zaměřeného na moderní hudbu a zahraniční interprety. Použití anglicismů odráží stylové zaměření na mladší publikum a autentické zasazení do globální hudební scény.

- Tracky, disstrack, beefy, beat, content, posting, Instagram, tour, cool, ever
- Anglické názvy měst a lokalit: Brighton
- Názvy písní a interpretů jsou vždy ponechány v originální anglické podobě, což dává smysl vzhledem k hudebnímu kontextu a mezinárodnímu dosahu tématu.

6.2.2.2. Spisovná čeština

Použití spisovné češtiny je v epizodě poměrně konzistentní, zejména u moderátorů, kteří používají korektní jazykovou formu ve většině případů. To zahrnuje:

- Ano, opravdu, nikoliv o jedné, přestože, velmi, holky, které.

Použití spisovného jazyka přispívá k profesionální image pořadu a zároveň poskytuje posluchačům přístupnost k tématu, které by mohlo jinak působit příliš neformálně.

6.2.2.3. Nespisovná čeština

Nespisovné jazykové prvky se v epizodě objevují poměrně často, a to v projevech moderátorů, kteří se snaží vytvořit přátelský a autentický tón komunikace. Mezi časté nespisovné výrazy patří:

- minulej, nějakej, teďka, kterej, dycky, vycejtil, slabej

Tato forma komunikace oslovuje mladší generaci a přispívá k pocitu uvolněného rozhovoru.

6.2.2.4. Konverzacionalizace

Konverzacionalizace se v epizodě projevuje prostřednictvím neformálních frází a přímého oslovování posluchačů, což přispívá k dojmu bezprostřednosti a dialogické atmosféry. Typické příklady zahrnují:

- Děkujeme moc, že hlasujete!

- Děkujeme moc, že posíláte tracky!
- Můžete nás sledovat na Instagramu.
- Běžte nás tam sledovat…

Tento přístup podporuje pocit zapojení posluchačů do dění pořadu a vytváří přátelské prostředí.

6.2.2.5. Kolokvializace

Kolokvializace je v epizodě patrná v užívání mluvních struktur a neformálního slovníku, což přispívá k autentičnosti projevu. Příklady zahrnují: minulej týden…

Tato praxe vytváří uvolněný a blízký tón, který rezonuje s publikem, zvláště v hudebním kontextu.

6.2.2.6. Deformalizace

Deformalizace se v pořadu projevuje uvolněným stylem komunikace, který zahrnuje jednoduché větné struktury a užívání neformálních pokynů pro posluchače, například:

- Nezapomeňte hlasovat!
- Nezapomeňte si zapsat do svých kalendářů…

Takový styl je vhodný pro moderní formáty, které se snaží přiblížit publiku a zapojit je do interakce s pořadem.

6.2.2.7. Závěr

Jazyková analýza epizody Startéru "Poslední várka novinek Startéru 2023/2024 je tu! Zvuk z Britských ostrovů a rap bojující s depresí" ukazuje vyváženou kombinaci spisovných a nespisovných prvků, doplněnou vysokou mírou anglicismů a neformální komunikace. Tato jazyková směs odpovídá zaměření pořadu na mladší publikum a hudební tematiku. Spisovná čeština poskytuje základ pro profesionální a srozumitelný projev, zatímco nespisovnost, konverzacionalizace, kolokvializace a deformalizace přispívají k přístupnosti a autenticitě pořadu. Celkově epizoda kombinuje moderní komunikační trendy s hudebním kontextem, což odpovídá jejímu formátu a cílovému publiku.

6.2.4.Shrnutí

Analýza jazykových jevů v pořadu „Startér“ odhaluje efektivní využití širokého spektra jazykových prostředků k vytvoření dynamického a posluchačsky atraktivního

formátu. Přítomnost anglicismů jako „bangery“, „track“ nebo „posting“ zdůrazňuje moderní zaměření pořadu na hudební scénu a rezonuje s globálním charakterem témat. Spisovná čeština, i když méně zastoupená, podporuje profesionální image pořadu a poskytuje oporu pro formálnější části projevu.

Výrazné zastoupení nespisovného jazyka, neformálních frází a kolokvialismů přibližuje pořad mladším posluchačům a zvyšuje autentičnost dialogu. Stylistické prvky, jako je konverzacionalizace a deformalizace, dále podporují přístupnost pořadu a aktivně zapojují publikum prostřednictvím výzev k interakci a přímého oslovování.

Díky kombinaci spisovného i nespisovného jazyka, uvolněného stylu komunikace a tematického zaměření na hudbu pořad „Startér“ úspěšně oslovuje své cílové publikum a udržuje si moderní a atraktivní formát. Tento jazykový mix reflektuje aktuální trendy v mediální komunikaci a přispívá k úspěchu pořadu mezi mladými posluchači, kteří hledají autentičnost a propojení s globální hudební kulturou.

6.3. Hergot!

Autory pořadu, který se vysílá od roku 2012, jsou Petr Wagner, Fatima Rahimi a Dominik Čejka. Délka vysílání pořadu činí 60 minut, přičemž je pravidelně zařazen do programového schématu každou neděli v 18:00 hodin. Pořad se věnuje událostem, kde se prolínají společenská témata s náboženskými aspekty, a naopak. Hosté, často odborníci z oblastí religionistiky, teologie, sociologie nebo umění, nabízejí posluchačům netradiční pohled na duchovní a společenské otázky. Pořad reaguje na aktuální dění ve světě i na otázky spojené s náboženstvím, spiritualitou a kulturními tradicemi. Diskutuje se nejen o současných tématech, ale také o významných tuzemských náboženských svátcích a historických milnících světové spirituality. Součástí pořadu je hudba s výraznými texty a energickým zvukem, která doplňuje jeho atmosféru a tématické zaměření (Český rozhlas Radio Wave, 2024).

6.3.1. Ježíš a Marie mě provázejí životem, říká skladatelka a zpěvačka Markéta Irglová - 22. 12. 2024

Díl vydaný 22. prosince 2024, tento díl zahrnuje rozhovor se skladatelkou a zpěvačkou Markétou Irglovou.

6.3.1.1. Anglicismy

V daném díle je přítomnost anglicismů minimální až prakticky žádná, což může reflektovat specifické zaměření pořadu „Hergot!“ a jeho snahu udržet si formálnější jazykový styl. Přesto se v názvu představení objevují některé anglické termíny, například „Jesus Christ Superstar“, „New York“ či jméno umělce „Ted Neeley“. Tyto anglicismy jsou spíše náležitostí názvů a referencí než běžnou součástí každodenního jazyka moderátorů či hostů.

6.3.1.2. Spisovná čeština

Díl vykazuje výrazné použití spisovné češtiny, zejména od hosta Markéty Irglové a moderátorky Fatimy Rahimi.

- je to těžké, prý, jsem jediný člověk, tedy, a neonovém kříži, vracím se, z mého pohledu, každý má rád dárky, každý to slaví ve velkém, myslím, do islandské školy, jiný základ, něco tak nádherného, těsně před Vánoci, podmínky jsou bídné, děkuji, zvláště co se týče filmařiny, smýšlím, nedělám, vytvářím, pozoruji,

Použití spisovné češtiny v tomto díle odráží formální a profesionální přístup hosta i moderátorů, což je v souladu s jejich veřejným profilem a zaměřením pořadu na umělecké a kulturní témata. Host Markéta Irglová, původem z Moravy (Valašské Meziříčí), a moderátorka Fatima Rahimi, původem ze zahraničí s více než 20letým pobytem v České republice, používají v díle primárně spisovnou češtinu. I když se jazykový projev Fatimy Rahimi odráží jejím zahraničním původem především na přízvuku, obsah jazykového projevu zůstává formální a správný, což podporuje profesionální image pořadu. I zbylí dva moderátoři se vyjadřují zejména spisovně.

6.3.1.3. Nespisovná čeština

Nespisovná čeština je v díle minimálně zastoupena, což je v souladu s charakterem pořadu a profilováním hosta. Přesto se v rozhovoru objevují některé nespisovné výrazy a zkrácené formy, například:

- dneska, jo,taky všechno tohleto, v pohodě…Tyto prvky však slouží k vytvoření přátelštější atmosféry a přiblížení se posluchačům, avšak jejich míra je omezená vzhledem k formálnímu charakteru diskuse.

6.3.1.4. Konverzacionalizace

Konverzacionalizace se v díle projevuje prostřednictvím neformálního a přirozeného

stylu rozhovoru, který simuluje běžnou konverzaci mezi přáteli nebo kolegy. Tento styl komunikace vytváří dojem autenticity a osobního kontaktu, což je charakteristické pro moderní rozhlasové formáty zaměřené na hlubší a osobnější diskuse.

- Například: Co maj rádi kluci?, byl to vždycky Váš sen?

6.3.1.5. Kolokvializace

Kolokvializace v díle „Ježíš a Marie mě provázejí životem“ se projevuje střídáním spisovných a neformálních jazykových prvků, což přispívá k dynamice a autenticitě dialogu.

Rozhovor díky míšení kódů působí přátelským a uvolněným tónem, který rezonuje s posluchači a podporuje interaktivitu.

- Příklady zahrnují:„jako já jsem milovala, víc, písnička, vždycky, prostě, přece jenom, takovýmto způsobem

6.3.1.6. Deformalizace

V tomto předvánočním díle se objevuje i deformalizace prostřednictvím uvolňování jazykových norem a přizpůsobování se neformálnímu stylu komunikace. Tento trend přispívá k vytvoření přístupnějšího a přirozenějšího jazyka, který je v souladu s moderními komunikačními tendencemi a preferencemi posluchačů.

- Zjednodušené tvary: „jezdím tady strašně ráda“
- Volné gramatické struktury: „Posloucháte Hergot!…“

6.3.1.7. Závěr

Analýza jazykových jevů v díle „Ježíš a Marie mě provázejí životem“ ukazuje, jak pořad „Hergot!“ využívá kombinaci spisovné a nespisovné češtiny, konverzacionalizace, kolokvializací a deformalizace k vytvoření autentického a atraktivního dialogu. Přítomnost spisovné češtiny je dominantní, což odpovídá formálnímu charakteru pořadu a profesionálnímu profilu hosta a moderátorky. Minimální využití anglicismů reflektuje specifické zaměření pořadu a jeho snahu udržet si formálnější jazykový styl, který není primárně zaměřen na mladší generaci. Tento jazykový mix umožňuje vytvoření vyváženého a profesionálního dialogu, který zároveň zůstává přístupný a srozumitelný pro širší spektrum posluchačů. Díky kombinaci spisovných a nespisovných jazykových prvků, konverzacionalizace a kolokvializací pořad „Hergot!“ efektivně komunikuje s posluchači, udržuje profesionální image a zároveň vytváří přátelskou a autentickou atmosféru, která rezonuje s jeho cílovou skupinou.

6.3.2. S Ježíšem Kristem vedu dialog, máme společný smysl pro humor, říká herečka Simona Babčáková - 2. 6. 2024

Díl vydaný 2. června 2024, tento díl zahrnuje rozhovor s herečkou Simonou Babčákovou.

6.3.2.1. Spisovná čeština a Anglicismy

V rámci analýzy jazykových projevů v daném díle je zjištěno, že převládá spisovná čeština, zejména ze strany moderátorů. Přestože moderátorka Fatima Rahim v tomto díle chybí, komunikace mezi zbylými moderátory a hostem zůstává na vysoké úrovni formálnosti. Výjimku tvoří výrazy přítomné pouze u hosta Simony Babčákové, které zahrnují několik anglicismů, jako například „stalkovat“, „fantasy“, „oukej“ či „workshop“. Tyto anglicismy jsou použity minimálně, podobně jako v předchozím díle.

6.3.2.2. Nespisovná čeština

Dále je možné identifikovat prvky neformální češtiny, které se projevují v hovorových výrazech a zkrácených formách slov.

- Příklady zahrnují výrazy jako „jo“ či „děkuju“, které odrážejí konverzační styl komunikace a přispívají k přirozenějšímu a méně formálnímu tónu rozhovoru.

6.3.2.3. Konverzacionalizace

V dialogu s hostkou Simonou Babčákovou jsou patrné známky konverzacionalizace, kdy moderátoři používají otevřené otázky a přirozené reakce, jako například:

- „mě zaujalo Vaše vyjádření, že máte……mohla byste nám to vysvětlit?“ či „mě zajímá ten moment, kdy Vám to došlo….“.

Tento styl komunikace podporuje plynulost a interaktivitu rozhovoru, což je charakteristické pro konverzační jazyk.

6.3.2.4. Kolokvializace a deformalizace

Kolokvializace se projevuje v použití běžných, neformálních výrazů a frází, které jsou typické pro každodenní hovory, například:

- „…tak co pro Vás tohle slovo znamená?“ nebo „Mějte se krásně, těšíme se, ahoj!“. Tyto prvky přispívají k vytvoření přátelské a uvolněné atmosféry mezi moderátory a hosty, čímž se usnadňuje komunikace a zvyšuje srozumitelnost pro široké publikum.

Z hlediska spojitosti s náboženským kontextem je zaznamenána souběžnost spisovné

češtiny s křesťanstvím, což naznačuje, že jazykové prostředky jsou využívány k vyjádření náboženských témat a diskusí. Celkově lze konstatovat, že v analyzovaném díle dominují prvky spisovné češtiny a konverzačního jazyka, přičemž anglicismy a neformální výrazy jsou používány střídmě a vhodně k vytvoření přístupného a přirozeného komunikačního stylu.

6.3.2.5. Shrnutí

Analýza dvou dílů pořadu „Hergot!“ – „Ježíš a Marie mě provázejí životem“ s Markétou Irglovou a „S Ježíšem Kristem vedu dialog“ se Simonou Babčákovou – odhaluje pečlivě vyvážený jazykový přístup, který kombinuje spisovnou a nespisovnou češtinu, minimalizuje použití anglicismů a využívá konverzační styl komunikace. V prvním díle s Markétou Irglovou je přítomnost anglicismů prakticky nulová, což reflektuje formální zaměření pořadu a snahu udržet si profesionální jazykový styl. Dominantní využití spisovné češtiny, jak ze strany hostů, tak moderátorů, podtrhuje serióznost a umělecký charakter diskuse. Přestože se objevují některé nespisovné výrazy, jejich použití je omezené a slouží k vytvoření přátelštější atmosféry.

Ve druhém díle se situace podobá, přičemž hostka Simona Babčáková využívá několik anglicismů a neformálních výrazů, což přispívá k autenticitě a dynamice rozhovoru. Konverzacionalizace a kolokvializace se projevují prostřednictvím otevřených otázek a přirozených reakcí moderátorů, čímž se posiluje interaktivita a přístupnost pro posluchače. I přes přítomnost neformálních prvků zůstává celkový jazykový projev převážně spisovný, což je v souladu s profesionálním profilem pořadu a jeho zaměřením na hlubší a osobnější diskuse.

6.3.3. Závěr

Analýza jazykových jevů v pořadu „Hergot!“ ukazuje, že pořad efektivně využívá kombinaci spisovné a nespisovné češtiny, konverzacionalizace, kolokvializací a deformalizace k vytvoření autentického a atraktivního dialogu. Dominantní použití spisovné češtiny reflektuje formální charakter pořadu a profesionální image hostů a moderátorů, zatímco omezené využití anglicismů podtrhuje specifické zaměření na umělecká a kulturní témata bez zbytečného jazykového odvádění. Přítomnost neformálních výrazů a konverzačního stylu přispívá k přístupnosti a srozumitelnosti pro široké spektrum posluchačů, čímž pořad oslovuje nejen odbornou, ale i širší veřejnost.

Díky pečlivému vyvažování formálního a neformálního jazyka, minimalizaci anglicismů a využití konverzačních technik pořad „Hergot!“ úspěšně komunikuje s posluchači, udržuje profesionální image a zároveň vytváří přátelskou a autentickou atmosféru. Tento jazykový mix podporuje interaktivitu a autenticitu dialogu, což je klíčové pro moderní rozhlasové formáty zaměřené na hlubší a osobnější diskuse. Celkově lze konstatovat, že jazykové prostředky použité v pořadu „Hergot! efektivně podporují jeho cíle a rezonují s cílovou skupinou, což přispívá k jeho úspěchu a oblíbenosti mezi posluchači

6. 4. Strukturovaný rozhovor

Strukturovaný rozhovor se šéfredaktorkou Radia Wave proběhl 24. 3. 2025 v kavárně Radiocafé, která se nachází v prostorách Českého rozhlasu. Respondentku jsem oslovila prostřednictvím e-mailu již v průběhu října. Před zahájením rozhovoru byla seznámena s připravenými otázkami a poskytla informovaný souhlas jak s uskutečněním rozhovoru, tak s jeho nahráváním.

Vzhledem k povaze analýzy byl zvolen smyslový přepis, který nezachycuje rozhovor doslovně, ale věcně odráží jeho obsah. Kompletní podoba smyslového přepisu rozhovoru je uvedena v **Příloze č. 1**, zatímco v této části se zaměřím na jeho shrnutí a vyzdvihnutí klíčových myšlenek, které jsou důležité pro účely a cíle této práce.

Rozhovor s šéfredaktorkou Radia Wave Barborou Šichanovou přinesl důležité informace o jazykovém stylu této stanice, způsobech jeho utváření a roli identity v komunikaci s cílovou skupinou. Analýza rozhovoru probíhala metodou zakotvené teorie, jak ji popisuje Jan Hendl (2016). Tato teorie umožňuje seskupovat témata do širších kategorií reflektujících hlavní výzkumné otázky.

6.4.1. Jazykový styl Radia Wave a jeho strategie

Podle Barbory Šichanové se jazykový styl Radia Wave řídí především Kodexem Českého rozhlasu, který klade důraz na kultivovanost. Ta je považována za základní normu pro všechny stanice ČRo, včetně Radia Wave. Kultivovanost však neznamená pouze striktní spisovnost, ale spíše adekvátnost a přizpůsobení projevu konkrétnímu žánru, tématu a cílové skupině.

Šichanová zdůrazňuje, že v případě zpravodajských a publicistických formátů se od moderátorů očekává použití spisovného jazyka. U lifestylových a popkulturních pořadů (např. Buchty nebo Slejvák) je však používání hovorové, obecné češtiny či anglicismů přirozené a žádoucí, aby jazyk zůstal srozumitelný a autentický pro cílovou skupinu

tvořenou mladší generací (zhruba 20–30 let).

6.4.2. Identita a vztah s posluchači

Barbora Šichanová v rozhovoru zdůrazňuje, že jazyková identita je klíčová pro vytváření vztahu s posluchači. Pro Radio Wave je důležité, aby jejich jazykový projev byl autentický a přirozený, čímž se přibližuje k cílové skupině. Moderátoři se mají prezentovat jako spojenci posluchačů, což vyžaduje adekvátní přizpůsobení jazyka jejich potřebám a očekáváním.

Autenticita je zásadním prvkem v budování identity Radia Wave. Pokud by byl jazyk příliš formální nebo odtržený od způsobu vyjadřování mladé generace, posluchači by se s ním nemohli identifikovat. Přizpůsobení jazyka zároveň umožňuje Radiu Wave vytvářet komunitu, kde se posluchači cítí být pochopeni a vítáni. To zahrnuje i schopnost reagovat na nové jazykové trendy a anglicismy, které jsou přirozenou součástí projevů mladé generace.

Šichanová rovněž zmiňuje, že Radio Wave je unikátní v rámci Českého rozhlasu právě svou rozmanitostí jazykového projevu, která zahrnuje nejen spisovný a kultivovaný jazyk, ale i hovorové výrazy a anglicismy.

6.4.3. Jazykové hranice a pravidla

Přestože se Radio Wave snaží o maximální jazykovou flexibilitu a autenticitu, existují hranice, které nesmí překračovat. Jde především o vulgarismy, projevy diskriminace, nenávisti a další formy neetického jazyka, které jsou podle Kodexu ČRo nepřípustné. V případě uměleckých děl, jako jsou rozhlasové hry, může být použití expresivnějšího jazyka povoleno, ale musí být vždy náležitě ošetřeno upozorněním či jinými prostředky.

Šichanová vysvětluje, že Radio Wave si je vědomo významu kultivovanosti nejen ve smyslu spisovnosti, ale především jako adekvátnosti k dané situaci. Nejde jen o formálnost, ale o schopnost vyjádřit se vhodně vzhledem k žánru, cílové skupině či konkrétnímu obsahu pořadu. Spisovnost je tak důležitá zejména u zpravodajských a publicistických formátů, kde tvoří základní standard. Naopak u lifestylových pořadů je často žádoucí hovorový jazyk, který umožňuje autentičtější a přirozenější komunikaci s posluchači.

6.4.4. Anglicismy a jazykové trendy

Radio Wave přirozeně reaguje na přítomnost anglicismů v projevu mladé generace, aniž by se je však snažilo uměle vnášet do svého jazyka. Používání anglicismů je posuzováno

případ od případu, s ohledem na jejich srozumitelnost a vhodnost v daném kontextu. Šichanová zdůrazňuje, že snahou Radia Wave je používat jazyk přiměřeně cílové skupině, aniž by se uměle přizpůsobovalo aktuálním trendům.

7. Výsledky kvantitativný analýzy

7.1. Dotazníkové šetření

Kvantitativní část výzkumu byla realizována prostřednictvím online dotazníkového šetření, které mělo za cíl doplnit poznatky z mikroanalýzy a rozhovoru o pohled samotných posluchačů Radia Wave. Dotazník se zaměřoval na vnímání jazykového stylu vysílání, postoje k jednotlivým pořadům a míru identifikace respondentů se stanicí.

Dotazník byl anonymní, distribuován online a sběr dat probíhal na začátku dubna 2025. Celkem jej vyplnilo 114 respondentů. Před zveřejněním byl pilotně ověřen na jednom respondentovi, což umožnilo upravit formulaci několika otázek pro lepší srozumitelnost.

Dotazník obsahoval 19 otázek zaměřených na různé aspekty jazykové identity, pořady Radia Wave a jejich vliv na celkový obraz stanice.

7.1.1. Prezentace výsledků

V následující kapitole (6.3.2.) budou podrobně představeny výsledky dotazníkového šetření. Pro lepší přehlednost a logickou návaznost textu jsou hlavní zjištění prezentována samostatně před samotnou diskusí. Tento přístup umožňuje čtenáři lépe porozumět klíčovým datům a jejich významu. Je třeba poznamenat, že některé dílčí výsledky, které mají zásadní význam pro argumentaci a interpretaci, jsou rozebírány přímo v rámci diskuse, kde jsou uvedeny do širšího kontextu.

7.1.2 Výsledky analýzy dotazníkového šetření

Respondenti dotazníkového šetření byli rozděleni do několika věkových kategorií a nejpočetnější skupinu tvořili jedinci ve věku 20–30 let (68 %), což odpovídá cílové skupině Radia Wave. Dále následovali respondenti ve věkových kategoriích 30–40 let (14 %), 40 let a více (12 %) a méně než 20 let (6 %). V rámci genderového rozdělení bylo 67 % žen a 33 % mužů. Tyto údaje poskytují základní rámec pro pochopení dalších zjištění. Co se týče frekvence poslechu Radia Wave, 48 % respondentů uvedlo, že stanici poslouchají občasně, 27 % pravidelně a 12 % velmi zřídka. Tento rozptyl v poslechovosti poukazuje na relativně stabilní, avšak menší okruh pravidelných posluchačů v porovnání s těmi, kteří se stanicí

přicházejí do styku jen příležitostně.

V první řadě je zřejmé, že posluchači preferují uvolněný a neformální styl komunikace. Až 73,5 % respondentů uvedlo, že očekává tento styl od moderátorů, zatímco pouze 12,4 % si přeje spisovný a formální projev.

Pokud jde o povědomí o jednotlivých pořadech, nejznámějšími pořady jsou Buchty (92 %), Startér (86,7 %), Hergot! (85,8 %), Slast (83,2 %), Balanc (83,2 %) a Čelisti (82,3 %). Na opačném konci spektra se nachází pořady Slejvák (0,9 %) a Lit (0,9 %).

Tato data ukazují, že jazyk je pro posluchače Radia Wave významným aspektem, který ovlivňuje nejen jejich důvěru k obsahu, ale také jejich ochotu se s rádiem identifikovat a cítit se jako součást komunity. Výsledky dotazníkového šetření ukazují, že jazyk Radia Wave významně přispívá k procesu kulturní a jazykové identifikace cílové skupiny.

Používání neformálního, přirozeného jazyka, který zahrnuje slang, anglicismy a odkazy na internetovou kulturu, se ukazuje jako efektivní nástroj pro navázání vztahu s posluchači a budování pocitu sounáležitosti. Rozdíly v jazykových prostředcích mezi jednotlivými pořady zároveň naznačují, že odchylky od spisovné normy mají specifické komunikační funkce, přizpůsobené tematickému zaměření každého pořadu.

Graf 2: Působilo by na Vás vysílání Radia Wave věrohodně, kdyby se mluvilo přísně spisovným jazykem?

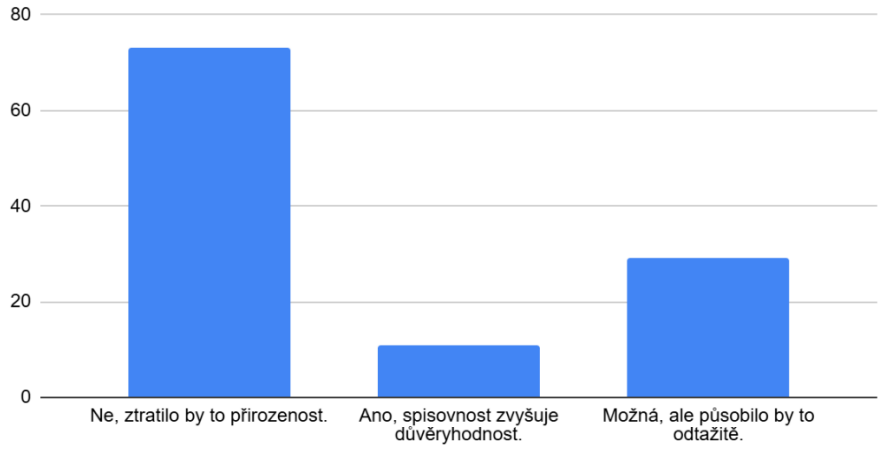

Zdroj: vlastní

Graf 3: Máte pocit, že Radio Wave mluví „Vaším jazykem“?

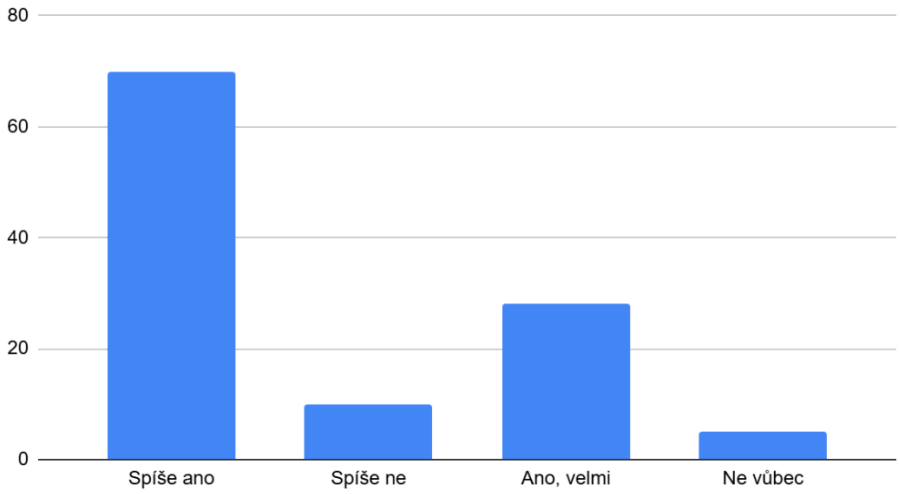

Zdroj: vlastní

Graf 4: Přijde Vám, že jazyk jednotlivých pořadů by měl odpovídat jejich obsahu a tématu?

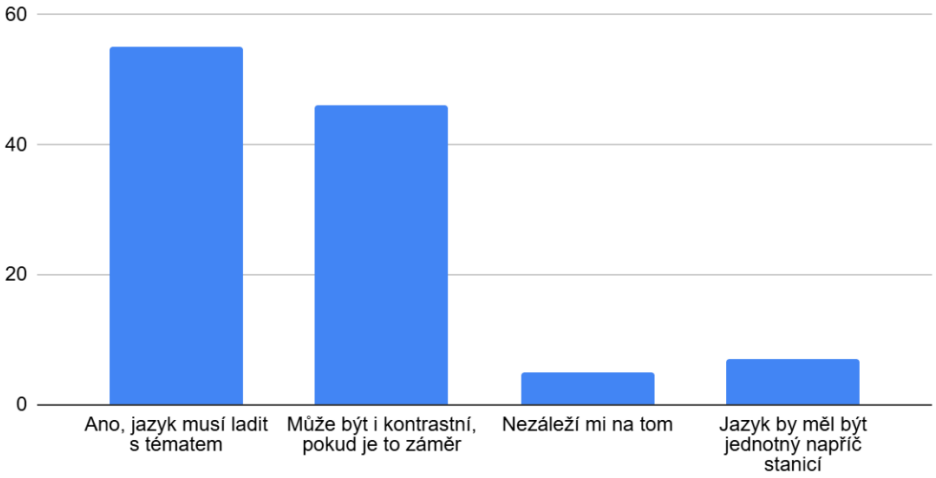

Zdroj: vlastní

Graf 5: Myslíte si, že je přirozené, aby se v pořadu Startér (zaměřeném na novou hudbu a začínající interprety) objevovaly např. anglicismy, slang nebo odkazy na internetovou kulturu?

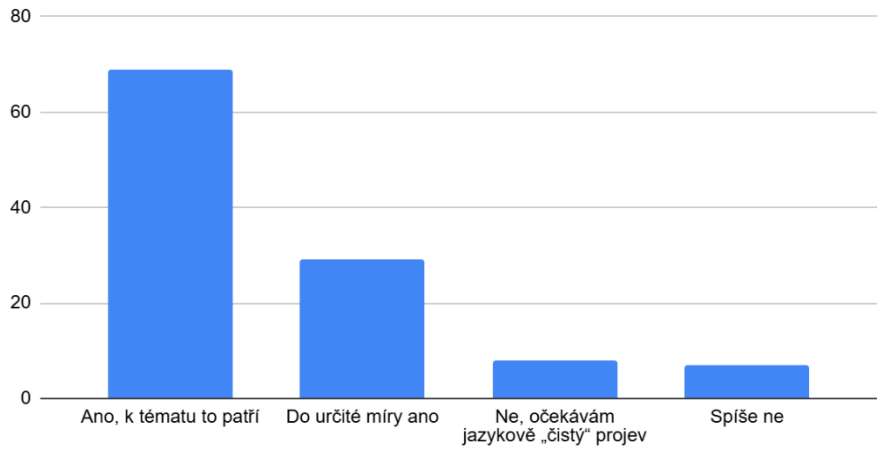

Zdroj: vlastní

8. Zpracování výsledků a následná diskuse

Tato kapitola se věnuje vyhodnocení hypotéz na základě výsledků analýzy jazykového projevu v pořadech Radia Wave, rozhovoru s šéfredaktorkou a dotazníkového šetření. Hypotézy jsou vyhodnocovány v kontextu hlavní výzkumné otázky (HVO) a vedlejších výzkumných otázek (VVO1 a VVO2).

Cílem této kapitoly je na základě analýzy dat z jazykové analýzy, dotazníkového šetření a rozhovoru formulovat závěry, týkající se platnosti stanovených hypotéz a odpovědět na hlavní i vedlejší výzkumné otázky.

Hlavní výzkumná otázka (HVO): *Jakým způsobem obsahy Radia Wave přispívají ke kulturní a jazykové identifikaci cílové skupiny?*

Většina posluchačů považuje jazyk za důležitý prvek při výběru rozhlasové stanice.

Pro 30 % respondentů je styl komunikace velmi důležitý a pro 62,8 % poměrně důležitý. Co se týče věrohodnosti, 90 % respondentů přiznává, že jazyk Radia Wave nějakým způsobem ovlivňuje jejich důvěru k obsahu. 89,4 % respondentů uvedlo, že se moderátoři vyjadřují podobně jako oni nebo jejich okolí. Podle 71,7 % respondentů je způsob mluvy na Radiu Wave důležitou součástí toho, proč jej poslouchají. Posluchači rovněž vnímají Radio Wave jako platformu, která mluví „jejich jazykem", což potvrdilo 86,7 % respondentů. To úzce souvisí i s pocitem komunity, který uvedlo 43,4 % respondentů jako

zcela platný a dalších 43,4 % do určité míry. Styl komunikace tak zjevně hraje roli v tom, jak je obsah přijímán a jak silně se posluchači s rádiem identifikují. Tento předpoklad potvrzuje i fakt, že 91 % respondentů uvedlo, že jazyk má vliv na jejich schopnost ztotožnit se s obsahem.

Radio Wave využívá širokou škálu jazykových prostředků k tomu, aby oslovilo svou cílovou skupinu mladých posluchačů. Hlavními mechanismy jsou používání anglicismů, slangových výrazů, konverzačního stylu a kolokvializace. Tyto prvky umožňují posluchačům, aby se se stanicí identifikovali nejen prostřednictvím obsahu, ale i skrze jazyk, který reflektuje jejich každodenní komunikaci. Podle výsledků dotazníkového šetření vnímají posluchači Radio Wave jako médium, které se jim jazykově i tematicky přibližuje.

Graf 6: Má podle vás jazyk Radia Wave vliv na to, zda se s obsahem dokážete ztotožnit?

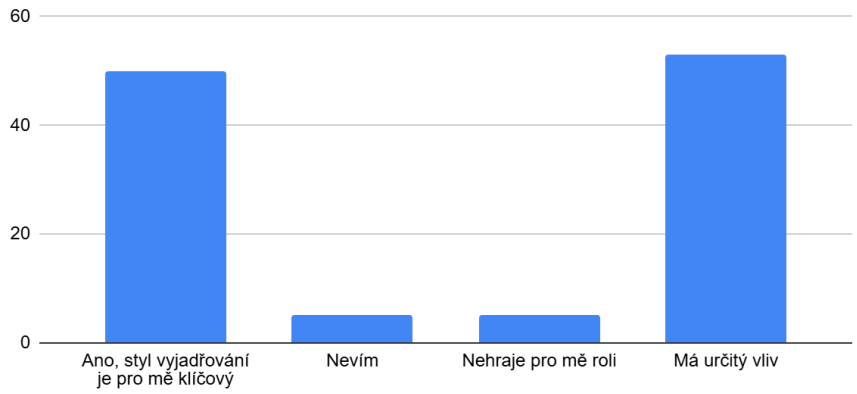

Zdroj: vlastní

Šéfredaktorka Radia Wave Barbora Šichanová potvrdila, že cílem stanice je zůstat autentická a reflektovat jazyk a kulturní preference mladých posluchačů. Přitom se zaměřuje na vytvoření prostoru, kde se posluchači cítí pochopeni a mohou se identifikovat s prezentovaným obsahem. Šichanová rovněž zdůraznila důležitost flexibility v jazykovém projevu a otevřenosti k neformálnímu, kreativnímu stylu vyjadřování. Dále v rozhovoru uvádí, že Radio Wave usiluje o to, aby jeho jazykový projev byl srozumitelný a relevantní pro cílovou skupinu, kterou tvoří převážně lidé ve věku 20 až 30 let. Podle jejích slov je jazykový projev důležitým prvkem budování vztahu s publikem, jehož identifikace se stanicí závisí na tom, zda se cítí oslovováni jazykem, který jim je blízký, autentický a kultivovaný.

Stanice se snaží držet krok s mladou generací tím, že používá moderní jazykové prostředky včetně anglicismů a neformálních výrazů.

Hypotézy č. 1 (*Jaké jazykové prostředky se ve vysílání využívají k přiblížení mladému publiku a jakou roli hrají v procesu identifikace posluchačů se stanicí?)* i **č. 3** (*Míra identifikace posluchačů s Radiem Wave je přímo ovlivněna tím, zda moderátoři používají jazyk podobný jejich přirozenému způsobu vyjadřování.)* byly tak potvrzeny.

Vedlejší výzkumná otázka č. 1 (VVO1): *Jaké jazykové prostředky se ve vysílání využívají k přiblížení mladému publiku a jakou roli hrají v procesu identifikace posluchačů se stanicí?*

Jazykové prostředky využívané ve vysílání Radia Wave jsou cíleně přizpůsobovány mladému publiku, zejména prostřednictvím anglicismů, obecné češtiny, slangových výrazů a neformálního stylu komunikace. Podle šéfredaktorky Barbory Šichanové stanice používá jazykové prostředky, které odpovídají přirozenému projevu mladé generace. Tento přístup je uplatňován zejména u popkulturních pořadů, kde je preferován neformálnější styl s častým využíváním anglicismů a slangových výrazů, zatímco u publicistických a zpravodajských pořadů je kladen důraz na kultivovanější a spisovný projev (Šichanová, 2025).

Z provedené analýzy vyplynulo, že Radio Wave aktivně používá konverzacionalizaci, deformalizaci, kolokvializaci, spisovnou i nespisovnou češtinu a anglicismy. Tento jazykový mix slouží nejen k přiblížení se posluchačům, ale také k posílení jejich pocitu autenticity a důvěry vůči stanici.

Dotazníkové šetření dále ukázalo, že konkrétně u pořadu *Startér* jsou anglicismy vítány a očekávány. 61,1 % respondentů označilo anglicismy, slang a odkazy na internetovou kulturu za vhodné. Naopak u pořadu *Hergot!*, který se zaměřuje na náboženství a spiritualitu, je preferován formálnější styl komunikace – 46 % respondentů očekává vážný, spisovný jazyk, zatímco 50,4 % preferuje profesionální, ale srozumitelný styl. Pouze 3,5 % respondentů by uvítalo neformální projevy, což naznačuje, že posluchači očekávají seriózní přístup při zpracování vážnějších témat.

Literatura rovněž potvrzuje, že anglicismy jsou přijímány převážně pozitivně mladou generací, zejména generací Z, která tyto výrazy běžně nahrazuje českými ekvivalenty a tvoří nová spojení a varianty. Tento jev je přičítán zejména častému kontaktu mladé generace s angličtinou prostřednictvím médií, internetu, sociálních sítí, online her a streamovacích

služeb. Radio Wave se těmto změnám aktivně přizpůsobuje a přirozeně začleňuje anglicismy do svého projevu, čímž posiluje autenticitu a schopnost navázat bližší kontakt s mladými posluchači. Používání anglicismů a neformálního stylu ve vysílání Radia Wave tedy nejen přispívá k přiblížení stanice mladé generaci, ale rovněž vytváří autentický jazykový prostor, který podporuje identifikaci posluchačů se stanicí a jejími hodnotami.

Hypotéza č. 5 (*Anglicismy jsou přijímány pozitivně především u pořadů zaměřených na moderní kulturu a hudbu (např. Startér), zatímco u pořadů s hlubšími společenskými tématy (např. Hergot!) jsou považovány za méně vhodné nebo rušivé.)* byla tedy potvrzena.

Vedlejší výzkumná otázka č. 2 (VVO 2): *Do jaké míry a jakým způsobem se ve vybraných pořadech Radia Wave odchyluje jazyk od spisovné normy?*

Z rozhovoru vyplynulo, že se jazyk na Radiu Wave odchyluje od spisovné normy především u pořadů zaměřených na popkulturu, jako jsou Buchty. To bylo ověřeno i v provedené analýze, ze které lze vyvodit, že pořad využívá nespisovnou češtinu. Používání anglicismů, deformalizace, hovorových výrazů apod. podporuje uvolněnou atmosféru a přitažlivost pro mladé publikum. Šéfredaktorka Barbora Šichanová dále uvádí, že naopak u pořadů zaměřených na vážnější společenská témata nebo publicistiku se dbá na spisovný jazyk. I to je ověřeno analýzou, kdy pořad Hergot! který se zabývá vážnějšími společenskými tématy, jako je například spiritualita, využívá především spisovnou češtinu s prvky kolokvializace. Tento přístup působí seriózně a kultivovaně, což přitahuje posluchače, kteří hledají vážnější témata a kvalitní zpracování. Šichanová také vysvětluje, že anglicismy a obecná čeština se vyskytují především u pořadů cílených na mladší posluchače, kde mají přispět k autenticitě a přiblížení se cílové skupině. Radio Wave se zároveň snaží udržet jazykovou variabilitu a pestrost, přičemž dodržuje Kodex Českého rozhlasu a vyhýbá se vulgárním či urážlivým výrazům.

Komunikační funkce nespisovných prvků zahrnují navozování uvolněné atmosféry, přátelské interakce a autentického spojení s posluchači. Symbolicky tyto odchylky slouží k vymezení stanice vůči tradičním médiím a k vytváření specifické identity zaměřené na mladší generaci.

Pokud jde o jednotlivé pořady, respondenti očekávají, že jazyk bude přizpůsoben jejich zaměření. Například u pořadu Buchty, který se zabývá mezilidskými vztahy, společností a popkulturou, až 66,4 % respondentů očekává velmi uvolněný a neformální projev. V pořadu Startér, zaměřeném na novou hudbu, je akceptace anglicismů, slangu nebo

odkazů na internetovou kulturu považována za vhodnou 61,1 % respondentů. To svědčí o tom, že posluchači dokážou ocenit jazykovou variabilitu, pokud odpovídá tématu pořadu.

Konkrétně u pořadu Hergot!, který se zaměřuje na náboženství a spiritualitu, se předpokládá formálnější styl komunikace. Přibližně 46 % respondentů očekává vážný, spisovný jazyk, zatímco 50,4 % preferuje profesionální, ale srozumitelný styl. Pouze 3,5 % by uvítalo neformální projevy, což naznačuje, že posluchači preferují seriózní přístup při zpracovávání vážnějších témat. Pro 48,7 % posluchačů by měl jazyk ladit s tématem pořadu, zatímco 40,7 % uvedlo, že i kontrastní jazykový projev může být funkční, pokud je to záměr.

Jednotnost jazyka napříč stanicí považuje za důležitou jen 6 % respondentů, což ukazuje na vysokou toleranci posluchačů k různým stylům komunikace. V první řadě je zřejmé, že posluchači preferují uvolněný a neformální styl komunikace. Až 73,5 % respondentů uvedlo, že očekává tento styl od moderátorů, zatímco pouze 12,4 % si přeje spisovný a formální projev. Většina respondentů (64,6 %) si myslí, že by vysílání působilo méně přirozeně, kdyby se používal přísně spisovný jazyk. Pouze 9,7 % z nich se domnívá, že by spisovnost zvýšila důvěryhodnost vysílání. Jeden z respondentů vyloženě uvedl: „Slang, anglicismy, nespisovnost.“ jako požadovaný styl projevu. Tato čísla potvrzují, že styl projevu výrazně ovlivňuje celkový dojem posluchačů.

Hypotéza č. 4 *(Používání přísně spisovného jazyka má pozitivní vliv na důvěryhodnost a profesionální vnímání Radia Wave mezi jeho posluchači.)* byla vyvrácena, neboť pouze 9,7 % respondentů uvedlo, že by spisovnost zvýšila důvěryhodnost vysílání. Většina posluchačů preferuje neformální a uvolněný styl, což ukazuje, že přísně spisovný jazyk není vnímán jako zásadní pro profesionalitu a důvěryhodnost stanice. **Hypotéza č. 2** *(Posluchači Radia Wave preferují, když jazykové prostředky používané v jednotlivých pořadech odpovídají jejich tematickému zaměření.)* byla potvrzena.

Před samotným výzkumem jsem předpokládala, že posluchači Radia Wave budou preferovat neformální styl komunikace, který zahrnuje anglicismy, slang a nespisovné výrazy. Tento předpoklad vycházel z charakteru stanice, která cílí na mladší publikum, a z dosavadního sledování trendů v mediální komunikaci zaměřené na mladší generace. Očekávala jsem rovněž, že jazyková variabilita bude přijímána pozitivně zejména u pořadů zaměřených na popkulturu, hudbu a společenská témata, zatímco u pořadů s vážnějšími tématy bude preference spíše pro formálnější a profesionálnější projev. Tento předpoklad odpovídá také poznatkům Hunalové (2016), která upozorňuje, že právě jazyk médií

ovlivňuje způsob, jakým recipienti vnímají obsah, a podílí se na procesu utváření identity publika. Podobně Čmejrková (2008) zdůrazňuje, že média svým jazykem reagují na kulturní úroveň společnosti a očekávání publika, čímž ovlivňují nejen samotný způsob prezentace, ale i vnímání důvěryhodnosti a autenticity.

Překvapilo mě však, jak výrazně se preference posluchačů liší podle zaměření jednotlivých pořadů. Zvláště u hudebního pořadu Startér mě překvapila míra pozitivního přijetí neformálního jazyka – až 61,1 % respondentů, nejen že tento styl očekává, ale považuje ho za nejvhodnější způsob komunikace. Předpokládala jsem, že preference pro uvolněný jazyk budou výrazné, ale neočekávala jsem, že budou natolik dominantní. Tento výsledek potvrzuje i zjištění Baďurové (2023), která poukazuje na to, že generace Z je ve svém jazykovém projevu výrazně ovlivněna angličtinou a běžně využívá anglicismy, slang a nová jazyková spojení, což vnímá jako součást své každodenní komunikace. Rovněž Kaderka (2016) uvádí, že kultura jazykového projevu v médiích zásadně ovlivňuje způsob, jakým publikum přijímá sdělení, a to zejména v mluvených formách, kde se projevují aktuální komunikační trendy a snaha o co největší blízkost k posluchači.

Tento výsledek ukazuje, že posluchači pořadu Startér považují neformální a uvolněný styl komunikace za klíčový prvek jeho autenticity a atraktivity.

9. Limity výzkumu

Při zpracovávání dotazníkového šetření a analýzy dat jsem narazila na několik limitů, které mohou ovlivnit celkovou validitu a zobecnitelnost výsledků.

Základním limitem byl časový rozsah výzkumu. Jazyková mikroanalýza probíhala v konkrétním období (přibližně šest měsíců) a vzhledem k časovým i obsahovým omezením práce nebylo možné analyzovat všechny epizody daných pořadů.

Omezený vzorek respondentů je také výrazným limitem, neboť dotazníkového šetření se zúčastnilo pouze 114 posluchačů Radia Wave. I když toto množství poskytuje určitou představu o preferencích posluchačů, nelze jej považovat za plně reprezentativní pro celou posluchačskou základnu.

Dalším limitem, se kterým jsem se setkala, je skutečnost, že výsledky dotazníkového šetření jsou založeny na subjektivním hodnocení respondentů. Jejich odpovědi mohou být ovlivněny aktuální náladou, osobními preferencemi nebo individuálním chápáním otázek, což může zkreslovat výsledky.

Výzkum se rovněž zaměřuje primárně na jazykovou analýzu a názory posluchačů, aniž by zahrnoval podrobnější srovnání s jinými rozhlasovými stanicemi nebo kvantitativní analýzu všech pořadů Radia Wave, což by mohlo poskytnout širší kontext.

Použití strukturovaného rozhovoru pouze s jednou šéfredaktorkou představuje další limit, neboť neposkytuje pohledy dalších členů týmu nebo širší spektrum respondentů (např. moderátoři, další pracovníci Radia Wave).

Rovněž je třeba zmínit, že zaměření pouze na rozhlasovou stanici Radio Wave nemusí být plně srovnatelné s jinými médii, která mohou využívat odlišné jazykové strategie a oslovovat jiné typy posluchačů.

Závěr

Cílem této práce bylo prozkoumat, jakým způsobem jazykový projev Radia Wave přispívá k utváření kulturní a jazykové identity jeho posluchačské základny. Výzkum se zaměřil na mikroanalýzu jazykových prostředků, které Radio Wave využívá k navázání blízkého vztahu se svým publikem, zejména prostřednictvím anglicismů, nespisovného jazyka a neformálního stylu komunikace.

Výsledky výzkumu ukázaly, že použití těchto jazykových prostředků skutečně napomáhá posilovat pocit sounáležitosti posluchačů se stanicí a podporuje jejich identifikaci s obsahem vysílání. Dotazníkové šetření potvrdilo, že posluchači vnímají Radio Wave jako médium, které mluví „jejich jazykem“ a reflektuje jejich kulturní preference. Největší důraz je kladen na neformální komunikaci a flexibilní používání anglicismů, které jsou přijímány převážně pozitivně, zejména u mladé generace.

Dále bylo zjištěno, že míra odchylky od spisovné normy se liší podle zaměření jednotlivých pořadů. Pořady orientované na popkulturu a mladou generaci preferují neformální jazyk, zatímco pořady s vážnějšími tématy zachovávají vyšší míru spisovnosti. Tento rozdílný přístup umožňuje Radiu Wave lépe oslovit různé segmenty svého publika a udržet si jeho pozornost.

Použité metody, tedy jazyková mikroanalýza, strukturovaný rozhovor a dotazníkové šetření, se ukázaly jako vhodné nástroje pro dosažení cíle práce. Kombinace kvalitativního a kvantitativního přístupu poskytla komplexní pohled na problematiku jazykového projevu v médiích a umožnila propojit perspektivu mediálních tvůrců s vnímáním samotných

posluchačů.

Přínos této práce spočívá nejen v detailním popisu konkrétních jazykových prostředků využívaných na Radiu Wave, ale také v rozboru jejich funkce a významu v kontextu veřejnoprávního vysílání. Práce přispívá k lepšímu pochopení toho, jakým způsobem mohou být jazykové prostředky využívány pro posilování identity a sounáležitosti publika s rozhlasovou stanicí. Výsledky této práce mohou být rovněž využity při tvorbě nových pořadů nebo při úpravě stávajícího obsahu, aby lépe reflektoval preference a očekávání posluchačů.

Pro další výzkum by bylo přínosné se zaměřit na dlouhodobé sledování jazykového projevu Radia Wave a na to, jak se jeho jazyková strategie mění v čase v závislosti na kulturních a společenských proměnách. Další možností je srovnání jazykového projevu Radia Wave s jinými stanicemi Českého rozhlasu nebo dokonce s komerčními rádii, aby bylo možné lépe pochopit specifika veřejnoprávního vysílání. Další výzkumy by se rovněž mohly zaměřit na analýzu jazykového projevu specifických pořadů nebo na zkoumání reakcí různých cílových skupin na jazykové strategie využívané v médiích. Zajímavé by bylo také sledovat vliv nových technologií a platforem, jako jsou podcasty a sociální sítě, na jazykové prostředky používané Radiem Wave.

Celkově lze konstatovat, že Radio Wave využívá jazykové prostředky efektivně a cíleně, což významně přispívá k utváření jazykové a kulturní identity jeho posluchačů.

Výzkum tedy splnil svůj cíl a poskytl cenné poznatky o tom, jak jazyková strategie přispívá k identifikaci posluchačů se stanicí a jak může být tento proces dále analyzován a rozvíjen. Výsledky této práce mohou sloužit jako základ pro další výzkumy i praktická doporučení pro tvůrce obsahu ve veřejnoprávním vysílání.

Summary

The aim of this thesis was to explore how the linguistic expression of Radio Wave contributes to the formation of the cultural and linguistic identity of its audience. The research focused on a microanalysis of linguistic tools used by Radio Wave to establish a close relationship with its audience, particularly through the use of anglicisms, non-standard language, and informal communication styles.

The findings indicate that the use of these linguistic tools indeed helps strengthen listeners' sense of belonging to the station and supports their identification with the broadcast content.

The survey confirmed that listeners perceive Radio Wave as a medium that speaks "their language" and reflects their cultural preferences. The emphasis is mainly placed on informal communication and the flexible use of anglicisms, which are generally accepted positively, especially among the younger generation.

Furthermore, it was found that the degree of deviation from standard language norms varies according to the focus of individual programs. Programs oriented towards pop culture and the younger generation tend to favor informal language, while those dealing with more serious topics maintain a higher degree of formality. This differentiated approach allows Radio Wave to better address various segments of its audience and maintain their attention.

The applied methods, namely discourse analysis, structured interviews, and surveys, proved to be appropriate tools for achieving the thesis objectives. The combination of qualitative and quantitative approaches provided a comprehensive insight into the issue of linguistic expression in the media and allowed the integration of the perspective of media creators with the perception of the listeners themselves.

The contribution of this thesis lies not only in the detailed description of specific linguistic tools used on Radio Wave but also in the analysis of their function and significance in the context of public broadcasting. The thesis contributes to a better understanding of how linguistic tools can be employed to strengthen identity and audience loyalty to the radio station. The findings of this thesis can also be used in the creation of new programs or in the modification of existing content to better reflect the preferences and expectations of listeners.

Future research could focus on long-term monitoring of the linguistic expression of Radio Wave and how its linguistic strategy changes over time depending on cultural and social shifts. Another possibility is to compare Radio Wave's linguistic expression with other Czech Radio stations or even with commercial radio stations to better understand the specifics of public broadcasting.

Further research could also examine the linguistic expression of specific programs or explore the reactions of different target groups to the linguistic strategies used in the media. It would also be interesting to monitor the influence of new technologies and platforms, such as podcasts and social media, on the linguistic tools used by Radio Wave.

Overall, it can be concluded that Radio Wave uses linguistic tools effectively and purposefully, which significantly contributes to the formation of the linguistic and cultural identity of its listeners. This research has thus fulfilled its aim and provided valuable insights into how linguistic strategy contributes to listeners' identification with the station and how

this process can be further analyzed and developed. The findings of this thesis can serve as a basis for further research and practical recommendations for content creators in public broadcasting.

Použitá literatura

ADRIANA LACY CONSULTING. *The Role of Podcasts in Modern Storytelling.* Online. 2024. Dostupné z: https://blog.adrianalacyconsulting.com/the-role-of-podcasts-in-modern-storytelling/. [cit. 2025-01-14].

BAĎUROVÁ, Michaela. *Anglicismy v mluvě české mládeže*. Hradec Králové, 2023. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta.

BROWN, Stephanie Anne. *Podcasting*. St. Louis, Missouri, United States. Saint Louis University. 2023.

CT24. *Čeština před kamerou (1).* Online. 2005. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/nazory/cestina-pred-kamerou-1-161525. [cit. 2025-01-13].

CT24. *Když starší používají slang mladých, může to být „cringe", zaznělo v 90' ČT24.* Online. 2025. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/kdyz-starsi-pouzivaji-slang-mladych-muze-to-byt-cringe-zaznelo-v-90-ct24-356953. [cit. 2025-02-27].

ČESKÝ ROZHLAS. *O rozhlase*. Online. [2025]. Dostupné z: https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675. [cit. 2025-01-12].

ČESKÝ ROZHLAS: PLZEŇ. *Anglicismy*. Online. 2010. Dostupné z: https://plzen.rozhlas.cz/anglicismy-6802540. [cit. 2025-01-12].

ČESKÝ ROZHLAS: RADIO WAVE. *O pořadu Buchty.* Online. [2025]. Dostupné z: https://wave.rozhlas.cz/buchty-6669798/o-poradu. [cit. 2025-01-13].

ČESKÝ ROZHLAS: RADIO WAVE. *O stanici*. Online. [2025]. Dostupné z: https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004. [cit. 2025-01-12].

ČMEJRKOVÁ, Světla a HOFFMANNOVÁ, Jana. *Mluvená čeština*. 2011. Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1970-7.

DENÍK.CZ. *Nespisovná čeština prožívá zlatý věk. Lidé používají slova, která nejprve zarazí.* Online. 2020.

Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/nespisovna-cestina-slovni-zasoba-20200817.html. [cit. 2025-01-12].

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD: UNIVERZITA KARLOVA. *Tereza Klabíková Rábová: Je důležité, abychom normu jazyka neměnili tak strašně rychle.* Online. 2021. Dostupné z: https://blog.fsv.cuni.cz/rozhovory/tereza-klabikova-rabova-je-dulezite-abychom-normu-jazyka-nemenili-tak-strasne-rychle/?. [cit. 2025-01-13].

HOFFMANNOVÁ, Jana. *Jazyková neformálnost a „kolokvializace" v českých médiích.* In: Jazykovědné aktuality. 2008, Roč. 45, ¾ , s. 101-110. ISSN 1212-5326

HUNALOVÁ, Michaela. *Dynamika jazykových prostředků v současných masových médiích*. Online. Praha, 2018. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/101992/120312047.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. [cit. 2025-01-12].

IROZHLAS. *Český rozhlas připravil stanici pro mladé - Rádio Wave.* Online. 2006. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cesky-rozhlas-pripravil-stanici-pro-mlade---radio-wave_200601111318_mkopp. [cit. 2025-01-12].

JAZYKOVĚDNÉ AKTUALITY. *Jazyková poradna: radíme médiím i v médiích*. Online. 2008, roč. 45, č. 3–4, s. 74–78. ISSN 1212-5326. Dostupné z: https://www.jazykovednesdruzeni.cz/wp-content/uploads/2020/04/2008_3-4.pdf. [cit. 2025-01-17].

KRČMOVÁ, Marie. *Stratifikace současné češtiny*. Online. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. 2005, s. 1. Dostupné z: https://www.phil.muni.cz/stylistika/studie/stratifikace.pdf. [cit. 2025-01-14].

KULDOVÁ, Nikola. *Podcasting jako nový mediální trend*. Olomouc, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.

LESÁK, Josef. *Český jazyk a kultura mluveného projevu*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-639-0.

MEDIAGURU. *Dosah podcastů v Česku patří k nejvyšším v Evropě.* Online. 2023. Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/clanky/2023/07/dosah-podcastu-v-cesku-patri-k-nejvyssim-v-evrope/. [cit. 2025-02-17].

MEDIAGURU. *Podcast roku 2024: Absolutním vítězem opět Opravdové zločiny.* Online. 2024. Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/clanky/2024/06/podcast-roku-2024-absolutnim-vitezem-opet-opravdove-zlociny/. [cit. 2025-02-27].

MERTA, Viktor. *Analýza promluv aktérů řádu mediovaného politického diskurzu*. Olomouc, 2007. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky.

MORÁVKOVÁ, Alena. *Střídání a mísení kódů v interview internetové televize DVTV* [online]. Praha, 2017. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/90396/DPTX_2015_1_11410_0_486670_0_175285.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. [cit. 2025-01-14].

NAŠE ŘEČ. *K formální adaptaci anglicismů*. Online. 1993. Dostupné z: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7106. [cit. 2025-01-14].

NOVÁKOVÁ, Klára. *Český podcasting veřejnoprávních médií jako fenomén dnešní doby*. Online. Praha, 2021. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/126788/130302170.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. [cit. 2025-01-17].

NOVÝ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY. *Anglicismy v českém lexiku.* Online. 2017. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovnik/ANGLICISMY%20V%20%C4%8CESK%C3%89M%20LEXIKU. [cit. 2025-01-15].

NOVÝ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY. *Konverzace.* Online. 2017. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovnik/KONVERZACE. [cit. 2025-01-16].

NOVÝ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY. *Projevy mluvené a psané.* Online. 2017. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovnik/PROJEVY%20MLUVEN%C3%89%20A%20PSAN%C3%89. [cit. 2025-01-12].

NOVÝ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY. *Spisovná čeština.* Online. 2017. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovnik/SPISOVN%C3%81%20%C4%8CE%C5%A0TINA. [cit. 2025-01-15].

RÁDIO PROFESIONÁL. *Aktuální poslechovost rádií za 4Q 2023 – 1Q 2024.* Online. 2024. Dostupné z: https://www.radioprofesional.cz/aktualni-poslechovost-radii-za-4q-2023-1q-2024/. [cit. 2025-01-15].

RIVERSIDE. *Podcast vs Radio: Differences & Similarities & How to Choose.* Online. 2024. Dostupné z: https://riverside.fm/blog/podcast-vs-radio? [cit. 2025-02-27].

SLANGY.CZ. *O češtině, hlavně o té nespisovné.* Online. [2008]. Dostupné z:

http://www.eshop.maxdorf.cz/SNC_O_cestine.html. [cit. 2025-02-27].

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR. *Tisková zpráva: Českou národní identitu určuje hlavně jazyk a občanství, hrdí jsme zejména na úspěchy ve sportu a na společnou historii.* Online. 2014. Dostupné z: https://www.soc.cas.cz/images/drupal/soubory/tz_-_ceska_narodni_hrdost_a_identita.pdf. [cit. 2025-01-17].

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ – AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Internetová jazyková příručka.* Online. [2025]. Dostupné z: https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=891. [cit. 2025-01-17].

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Roubalová Denisa

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Došlo dne: - 9 -09- 2024 -1-
Čj. 499 Příloh:
Přidělená:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2022

Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta:
77500447@fsv.cuni.cz

Studijní program/specializace:
Komunikační studia se specializací Mediální studia

Název práce v češtině:
Kultura jazykového projevu na rádiu Wave

Název práce v angličtině:
Radio Wave's Culture of Speech

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: *ZS 2022/2023*)
(diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí)
ZS 2024/2025

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):
Jazykový projev v médiích představuje klíčový nástroj při formování veřejného diskurzu a významně ovlivňuje vnímání a názory posluchačů. V kontextu rozhlasového vysílání je jazyk nejen prostředkem komunikace, ale také nositelem kulturních hodnot a identit, které formují vztah mezi médiem a jeho publikem. Tato studie se zaměřuje na podrobnou analýzu jazykového projevu na stanici Rádio Wave, jedné z progresivních platforem Českého rozhlasu, která se zaměřuje na mladší publikum a aktuální témata.

Hlavním cílem této práce je identifikovat a popsat charakteristické jazykové prvky, které přispívají k vytvoření unikátní identity Rádia Wave. Zvláštní pozornost bude věnována tomu, jakým způsobem jazyk odráží hodnoty a zájmy posluchačské základny a jak se podílí na utváření kulturní a sociální identity stanice. Výzkum se zaměří na analýzu slovní zásoby, stylistických prostředků, tónu a výrazových prostředků používaných v rozhlasovém vysílání, stejně jako na přístupy k aktuálním tématům a společenským otázkám.

K dosažení těchto cílů bude použita kombinace kvalitativních a kvantitativních výzkumných metod. Analýza diskurzu bude klíčovým nástrojem pro zkoumání způsobu, jakým se jazyk používá k vyjádření myšlenek a postojů. Případové studie konkrétních pořadů umožní hlubší porozumění tomu, jak jednotlivé programy přispívají k celkové identitě stanice. Rozhovory a dotazníky s moderátory a posluchači poskytnou cenné informace o vnímání jazykového projevu a jeho vlivu na posluchače.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):
1.Rádio: stručná charakteristika rádia, a konkrétně Rádio Wave
2. Teorie týkající se identity a ztotožnění: jak jazyk ovlivňuje tyto procesy a jaké jsou v tomto kontextu důležité jevy a tendence
3. Jazykové jevy: stručná charakteristika níže vyjmenovaných jazykových jevů
3.1. Nespisovnost
3.2. Anglicismy

Trendy v sociální komunikaci: Mgr. Kamil Matula, Ph.D., Mgr. Anna Novotná, Ph.D., PhDr. et Bc. Jindra Planková, Ph.D.
Kniha je zaměřena na moderní vývoj a změny v oblasti sociální komunikace, přičemž kombinuje teoretické poznatky s praktickými příklady. Autoři zkoumají, jak nové technologie a digitální média transformují způsoby, jakými lidé komunikují v sociálním a profesním kontextu.

"Radio Is a Blank Canvas for Youth Work": Communication, Creative Agency, Compassion and Empathy: Journal of Applied Youth Studies
Tento článek zkoumá rozvoj kreativity a komunikačních schopností mladých lidí prostřednictvím jejich zapojení do mládežnických rozhlasových pořadů, jako je Bolt FM. Výzkum také analyzuje, jak tato aktivita přispívá k rozvoji jazykové kultury a komunikace u mládeže, a poukazuje na význam komunitního rádia jako nástroje pro zapojení mladých do kreativního procesu.

Youth and Media Culture: Stuart R. Poyntz, Jennesia Pedri
Článek se zaměřuje na propojení mezi mládeží a médii a na to, jak média ovlivňují kulturu mladých lidí. Autoři analyzují dynamiku mezi tradičními a digitálními médii a zkoumají, jak nové technologie, jako jsou sociální sítě a rádio, mění komunikační praktiky mládeže. Dále se článek zabývá tím, jak média formují jazykové projevy mladých lidí, a zkoumá vzdělávací možnosti, které nabízejí.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

Kultivovanost jazykového projevu a komunikační výuka ve škole
Komparace marketingové komunikace rozhlasových stanic Radio Wave a Evropa 2

Datum / Podpis studenta/ky 9.9.2024

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

9.9.2024

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga **Datum / Podpis pedagožky/pedagoga**

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

Lexikální anglicismy v češtině: Aleš Klégr, Ivana Bozděchová

Seznam grafů

Graf 1: Nejposlouchanější témata podcastů (Apple Podcasts) 28
Graf 2: Působilo by na Vás vysílání Radia Wave věrohodně, kdyby se mluvilo přísně spisovným jazykem? 59
Graf 3: Máte pocit, že Radio Wave mluví „Vaším jazykem“? 60
Graf 4: Přijde Vám, že jazyk jednotlivých pořadů by měl odpovídat jejich obsahu a tématu? 60
Graf 5: Myslíte si, že je přirozené, aby se v pořadu Startér (zaměřeném na novou hudbu a začínající interprety) objevovaly např. anglicismy, slang nebo odkazy na internetovou kulturu? 61
Graf 6: Má podle vás jazyk Radia Wave vliv na to, zda se s obsahem dokážete ztotožnit? 62

Seznam tabulek

Tabulka 1: Žebříček TOP 20 oblíbených podcastů 28

Seznam obrázků

Obrázek 1: Tabulka týdenní poslechovost rozhlasových stanice 14
Obrázek 2: Graf TOP 15 podcastů v soutěži Podcast roku 2014 29

Seznam příloh

Příloha č. 1: Strukturovaný rozhovor se šéfredaktorkou Radia Wave Barborou Šichanovou (text)

1. **Jak byste popsala jazykový styl Radia Wave? Máte nějakou vědomou strategii pro jeho utváření?**

   Pro Radio Wave samozřejmě platí stejně jako pro všechny ostatní stanice Českého rozhlasu, že tím základním a výchozím dokumentem a nějakou normou, ze které vychází i požadavek na jazykový projev, je Kodex Českého rozhlasu – článek 16, který ten jazykový projev upravuje a který stanovuje takovou základní optiku, skrz kterou se díváme na ten základní projev, je kultivovanost. Vyjadřování moderátorů, redaktorů a tak dále by mělo mít parametr kultivovanosti. Měl by být nějakým vzorem správného užívání jazyka, ale samozřejmě vždy s ohledem na srozumitelnost, žánr, cílovou skupinu apod. Ta kultivovanost je důležitá, protože pochopitelně Český rozhlas už z podstaty hodnot, které zastává a respektují je i moderátoři a redaktoři, může mít normotvorný význam. To, jaký projev moderátoři nebo redaktoři volí, velmi záleží na žánru, na tématu a tak dále. Nabízí se říct, že takovým standardem je spisovný jazyk, což nepřekročitelně platí jako povinnost u zpravodajských a publicistických formátů. To platí samozřejmě i pro Radio Wave, které není zpravodajskou stanicí, ale

spíše life-stylovou, i když pochopitelně zpravodajství a publicistiku zde máme také, takže tam držíme tenhle způsob vyjadřování. Jinak ale platí to, že mimo zpravodajství a publicistiku se pořád snažíme o to, aby jazyk, který používáme, byl srozumitelný pro naší cílovou skupinu, abychom opravdu nemluvili jiným jazykem, to znamená, nebyli tady pro jinou věkovou skupinu než zhruba to ohraničení 20 až 30 let, což je takový průměr cílové skupiny Radia Wave. Abychom byli ve vyjadřování pestří, abychom nepoužívali klišé, abychom nezplošťovali významy atd. Abychom dokázali být zkrátka adekvátní vůči tomu, co potřebujeme popsat, nebo jak danou situaci formulovat, abychom nepřispívali i nějakým stereotypům a podobným věcem. Vedle jednoho typu projevu u zpravodajských a publicistických formátů máme na druhé straně mladistvě znějící formáty life-stylového charakteru typu Buchty nebo Slejvák. Popkulturní pořad Buchty je vlastně takový girltalk Ivany Veselkové a Zuzany Fuksové. V obou případech by znělo asi zvláštně, kdyby se dvojice moderátorů a moderátorek bavila vyloženě spisovně, nebo výrazněji spisovně s užitím obecné češtiny. Tam je zjevné, že ta hranice užití nejen obecné češtiny, ale například i anglicismů, je posunutá, ale zároveň by měla být srozumitelná pro danou cílovou skupinu. Ta angličtina hlavně u mladé generace běžně vstupuje do projevu a stává se jeho součástí, tudíž když něco řeknete v angličtině, nebo použijete nějaký obrat, tak vlastně v tom významu mnohem líp trefíte hřebíček na hlavičku, než kdybychom použili český výraz, byť ho můžeme snadno najít, nebo by nebyl problém s jeho naformulováním. Ale záleží, posuzujeme případ od případu. Ta škála toho, jak rozmanitou češtinu používáme na Radiu Wave, je opravdu velmi široká. Myslím, že dobrou ukázkou mohou být i hrané seriály, které na Wavu produkujeme, což jsou v podstatě rozhlasové hry typu Rozchod, Neklid, Zkouškový atd. V zásadě to jsou umělecká díla, v jejichž případě běžně bývá použita spíše spisovná čeština, nebo čeština formálnějšího ražení. Pakliže chceme, aby se s postavami náš posluchač dokázal identifikovat, tak potřebují mluvit jazykem, který pro ně bude srozumitelný, autentický, ke kterému se dokážou vztáhnout. Tento jazyk, vzhledem k tomu, že jde o umělecké dílo, může zahrnovat např. i vulgarismy, které samozřejmě jinak v proudovém vysílání svoje místo mít nemohou, protože by to bylo jednoznačné porušení Kodexu Čro. Když cítíme, že je pro danou situaci, v případě dramatického útvaru a žánru, na místě použít expresivnější výraz (např. když se postavy hádají), tak ho tam dáme a náležitě ošetříme dílo tak, abychom buď výraz z části vypípli, nebo ho tam necháme, ale dílo zprvidla ošetříme v úvodu tzv. disclaimerem - dáme vědět, že ten kus obsahuje vulgarismy. Je ale třeba posuzovat každý případ jednotlivě.

2. Jakou roli podle vás hraje jazykový styl ve vnímání a popularitě Radia Wave mezi posluchači?

Jazykový styl je škála úměrně žánrům, formátům a publiku. Pokud máme program, který se věnuje např. náboženství a spiritualitě, kde jsou většinou tři moderátoři, tak bude asi méně neformální než formát, který je o popkultuře, celebritách, influencerech atd. který má publikum v rozmezí 20–25 let. Takže je to hodně proměnlivé, ale přestože jsou projevy rozmanité, tak by stále měly působit kultivovaně, nevulgárně. Zkrátka nepůsobit jako když sedím s přáteli v hospodě, pardon za tento příměr.

3. **Jak důležitá je podle vás jazyková identita pro budování vztahu s publikem?**

Myslím, že je důležitá velmi v tom smyslu, že musíme mluvit nějakým typem jazyka, abychom byli pro cílovou skupinu a pro naše publikum srozumitelní, relevantní. Aby si o nás nepomysleli, že poslouchají někoho, kdo je o generaci či o dvě starší a zároveň to dělat způsobem, který je uvěřitelný a autentický. Pokud tedy chcete udělat obsah, který se má vztáhnout k lidem kolem 20-25 let, tak aby ho brali, líbil se jim, věřili mu a aby pro ně byl něčím co má potenciál k tomu, aby ho měli rádi. Těžko takový obsah budou připravovat lidé, kteří jsou o dvě generace starší, čímž nechci být ageistická, ale tak to prostě je. Nese to s sebou i nějakou flexibilitu jazyka, ale zároveň je potřeba říct, slovy Martina Proška, což je ředitel Ústavu pro jazyk český AV, že mezi tou zmiňovanou kultivovaností a spisovností jazyka není symetrický vztah. Kultivovanost je spíše adekvátnost použití jazyka v nějaké situaci, protože v momentě, kdy např. použijete spisovnou češtinu s přáteli v hospodě, tak se na vás asi všichni budou dívat divně a úplně kultivovaně působit nebudete. Spíše vás budou mít za někoho, kdo je nabubřelý apod. Naopak v situaci, která vyžaduje opravdu spisovný formální typ projevu, bude někdo mluvit jako s přáteli v hospodě, nebo využívat hodně hovorových výrazů atd., tak hrozí, že ho to publikum nebude brát vážně. Takže znovu, snažíme se volit takový způsob vyjadřování, který je adekvátní situaci, publiku, žánru atd.

4. **Vnímáte jazyk jako součást značky Radia Wave? Jakým způsobem?**

Myslím, že Radio Wave má velmi širokou škálu použití jazyka - od spisovnosti až po používání anglicismů a místy obecné češtiny atd. Myslím si, že tohle je pro nás opravdu v rámci Českého rozhlasu do jisté míry unikátní. Možná tak by se ta identita dala zarámovat, byť si myslím, že je to velmi komplikované a v mnoha oblastech použití jazyka nejednoznačné.

5. **Jsou na Radiu Wave stanovená nějaká interní pravidla nebo nepsaná dohoda ohledně jazyka, kterou moderátoři dodržují?**

Myslím, že se na to dá aplikovat to, co jsem až do této chvíle řekla. Samozřejmě s tím rozdílem, že trochu jiný typ vyjádření bude fungovat v textové podobě a jiný v mluvené podobě.
Hodí se zmínit, že noví moderátoři proudového vysílání si musí, stejně jako všichni ostatní spolupracovníci, přečíst a dodržovat Kodex Čro. Nový moderátor prochází náborem, kdy zjišťujeme, jaký má přehled, jazykovou výbavu, jestli se na tu pozici vůbec hodí apod. Proces zaškolování následně trvá až půl roku, daný člověk vysílá cvičně za asistence hlasové lektorky a vedoucí moderátorů jak my říkáme „do zdi.“ Jsme jedna, tuším, ze dvou stanic Českého rozhlasu, kde si moderátor v zásadě odbavuje vysílání sám, jelikož nemáme technika, který běžně sedí v režii a odbavuje vysílání. Takže na moderátorovi není jen naučit se projev a moderátorské řemeslo, ale zároveň obsluhovat mixážní pult a software. Chvíli to trvá, než se člověk naučí kombinovat ty 2 aktivity. Po každém cvičném vysílání si společně s hlasovým lektorem a vedoucím moderátorů nahrávku projdou a řeší se jazykový projev, strukturu vstupu, informační hodnota sdělení, jazyková úroveň, dodržování Kodexu apod. Takže to zcitlivování moderátorů a redaktorů se odehrává už během zaškolování.

6. **Jak vědomě pracujete s anglicismy? Jsou pro vás spíše přirozeným prvkem komunikace, nebo je vnímáte jako součást image Radia Wave?**

   Nedávno jsem komunikovala s ředitelem Ústavu pro jazyk český AV, ten říká, že pronikání anglicismů do češtiny je přirozený jev a nelze ho odmítat. Ale pochopitelně platí, že záleží na mnoho okolnostech, do jaké míry bychom anglicismy měli používat – řešíme srozumitelnost, vhodnost používání výrazu, jestli neexistuje lepší český ekvivalent apod.
   Pokud tušíme, že na první dobrou nemusí být daný anglicismus tak srozumitelný, tak se snažíme v textu do závorky uvádět význam v češtině. Ale není to úzus, je to na nějakém citu a citlivosti editorů, jak tu danou formulaci vnímají a pokud usoudí, že je potřeba to nějakým způsobem dovysvětlit. Pokaždé se snažíme na danou věc dívat skrze srozumitelnost, víme, že vysvětlit anglicismus v závorce nás nic moc nestojí. Ale je to případ od případu, asi nebudeme nikomu vysvětlovat, co to znamená slovo cool. Stejně tak nebudou polovinu věty tvořit anglické výrazy, když primárním jazykem je pochopitelně čeština.

7. **Jak vnímáte používání nespisovné češtiny a kolokvialismů? Je to pro vás přirozené, nebo je to součást vědomé stylizace Radia Wave? Snažíte se mluvit spíše neformálně, nebo se držíte určité úrovně formality?**

   Samozřejmě se nám i tyto výrazy do vysílání dostanou. Autoři, autorky, moderátoři a moderátorky pořadů, potažmo podcastů, ale i proudoví moderátoři, jejich role je především to, že jsou živě poslouchání a jsou, řekněme, v uvozovkách pro posluchače a posluchačky kamarádi, jejich spojenci. Jsou tedy někým, na koho se posluchači dokážou naladit, s kým se dokážou identifikovat, kdo je má bavit a kdo jim má zprostředkovat určitou atmosféru. Pokud nebudou znít lidsky, autenticky, uvěřitelně, tak se jim to nepodaří. Naším úkolem není, abychom zněli jako stroje, posluchač je na prvním místě, ale ne za každou cenu, samozřejmě za dodržování nějaké úrovně kultivovanosti. Že se nám do projevu občas vloudí obecná čeština, nespisovná čeština apod. se stává, snažíme se být posluchačům blízko, ale držet si určitou jazykovou úroveň.

8. **Do jaké míry řešíte jazykovou pestrost a variabilitu? Existují nějaké hranice, které nechcete překročit?**

   Ty hranice určitě existují. K té pestrosti, v současné době lidé, kteří pracuje na Radiu Wave jsou z většiny absolventi nebo studenti vysokých škol, což už samo o sobě předpokládá jazykovou úroveň, vybavenost a s ní i tu pestrost a schopnost jazyk variovat, přizpůsobovat a být citlivý vůči tomu, co nám ukládá Kodex Čro na jedné straně a na druhé pak chápat kritérium srozumitelnosti pro cílovou skupinu. Pokud se bavíme o nějakých hranicích, o něčem, co nechceme překračovat, tak tady se bavíme jednoznačně o vulgarismech, které do vysílání Českého rozhlasu nepatří. Pokud je nějaká výjimka, musí být jasně ohraničitelná a odůvodnitelná, a to jsou např. umělecká díla, například rozhlasové hry. I tam je potřeba být velmi obezřetný vůči těm situacím, buď dané dílo ošetřit upozorněním v úvodu, nebo vulgarismy vypípnout.
   Pro nás jako pro médium veřejné služby je naprosto nepřípustné a nežádoucí, abychom ve vysílání měli urážlivý či dehonestující typ jazyka. Nesmí zahrnovat ani projevy diskriminace, rasismu,

nenávisti apod. Dáváme si pozor i na míru explicitnosti, protože existují situace, které se dají popsat mnoha způsoby. Tohle platí i pro skladby, které vybíráme do playlistu. Pokud víme, že skladba obsahuje nenávistné sdělení, což se většinou může týkat rapu, tak interpreta/interpretku a daný song nehrajeme. Pokud interpret překročí hranice i skrz například nenávistné výroky na sociálních sítích, tak zvažujeme, jestli někdo takový by měl mít v našem vysílání místo. Míra etiky je pro nás zásadní.

9. **Jak funguje práce s editory? Pomáhají vám nějak s jazykovým projevem?**

   Editoři jsou seniorní členové redakce, kteří vedou zbytek redaktorů (to se týká i jazyka) a starají se o činnost redakce, především pořad Vlna, na který je kladen požadavek z té jazykové úrovně. To berou editoři samozřejmě v potaz.

10. **Máte v rámci redakce nějaké jazykové konzultace nebo workshopy?**

    V Českém rozhlase máme oddělení vzdělávání, které má toto na starosti. Jeho součástí jsou jazykové expertky, které mají pravidelné lekce s moderátory apod. Pro každou stanici platí jiná pravidla, přísnější metody platí na moderátory zpravodajství, kde se ty požadavky týkají nejen jazyka, ale pokud vím, tak i řečových vad, intonace - otevřených koncovek atd. To jsou vše aspekty zvažované v případě projevu zpravodajství, které má ten standard na používání jazyka asi nejpřísnější. Oddělení vzdělávání pořádá různé jazykové semináře ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český, tenhle týden nás čeká workshop s panem ředitelem Proškem. Workshopy bývají různě zaměřené, například na gender. Oproti jiným stanicím máme hlasovou lektorku přímo na stanici, tak není potřeba oddělení vzdělávání tolik využívat, ale věnujeme tomu velkou pozornost. Ta spolupráce s Ústavem pro jazyk český probíhá poměrně čile a na pravidelné a vřelé úrovni, což mohu i já ze své osobní zkušenosti potvrdit.

11. **Je pro vás důležité působit mladě? Myslíte si, že to posluchači očekávají?**

    Chceme působit relevantně vůči konkrétnímu publiku a dané věkové skupině. Jestli je to mladě, to je otázka.

12. **Jak vnímáte rovnováhu mezi neformálností a profesionalitou v kontextu veřejnoprávního média?**

    Člověk může být profesionální, a přesto může částečně používat i neformální jazyk. Pokud je ten projev celkově kultivovaný a srozumitelný a odpovídá dané věkové skupině, žánru apod. tak v tom nevidím rozpor, naopak. Pro mě profesionalita tkví v tom, že člověk nesleví ze svých hodnot a pořád se snaží vyjadřovat způsobem, který je kultivovaný, pestrý, zajímavý, přesný v tom, že je výstižný a zároveň mu rozumí i ta skupina, ke které mluví. To je ostatně rolí moderátorů jakéhokoliv média. Měli by být schopní předat určitý typ sdělení takovým způsobem, který je pro posluchače zajímavý a zábavný.

13. **Setkali jste se někdy s kritikou svého jazykového stylu? Jak jste na ni reagovali?**

    Jednou za čas má někdo potřebu se vyjádřit k jednotlivostem, jako například proč jsme nějaký výraz

použili/nepoužili. V zásadě to je často otázka subjektivního vkusu. Minulý rok byla jedna stížnost na míru užití jazyka, ta moje reakce na ní byla v souladu s tím, co jsem Vám řekla v těch předchozích odpovědích – kultivovanost, formát, žánr, přiměřenost, cílová skupina apod. Nelze si říct, že v Českém rozhlase všichni budou používat jazyk jedním způsobem. Pokud danému vyjádření rozumí lidé mezi 20-30 lety bez problému a nerozumí mu někdo, komu je 60+, což opravdu nemyslím špatně, tak mě to mrzí, ale naším úkolem (Radia Wave) je vysílat primárně pro určitou věkovou skupinu.

14. **Sledujete jazykové trendy v médiích a snažíte se je reflektovat?**

Trendy bychom našli ve veškerých slovníčcích, například slova, která používá generace Z. Je to asi podobné jako ty anglicismy, snažíme se být opatrní, ale pokud se to stane běžnou součástí projevu generace nebo cílové skupiny, tak bychom byli bláhoví, kdybychom před nimi plošně zavírali oči. Ale jsme vůči trendům opatrnější. Jsme daleko od toho na trendy automaticky naskočit a začít je používat. Bavíme se o tom, zvažujeme, v jakých případech co používat apod.

15. **Jak vidíte budoucnost jazykového projevu na Radiu Wave? Myslíte si, že se bude měnit?**

Byla bych moc ráda, kdyby to, co jsem tady popsala, mohlo platit dál. Abychom dokázali, a to je náš úkol, držet krok s mladou generací. Být pro ně srozumitelní, relevantní, být jejich spojencem a poskytovat jim zázemí, informace, kontext, zábavu a vzdělávat je. Ale i kultivovat, což lze i jazykem, samozřejmě. Nejhorší, co se může stát, je, když stanice s určitým typem publika spolu s ním stárne a zjistí, že vysílá pro někoho jiného a nedaří se jí získávat nové a mladé posluchače. V duchu tohoto přístupu je důležité mít oči a uši otevřené i vůči tomu jakým způsobem se mladí lidé vyjadřují a zároveň jaké poslání nám ukládá Kodex Čro. Je to neustálé balancování a hledání ideálního průsečíků.

Příloha č. 2: Dotazníkové šetření (tabulka)

Číslo otázky	Otázka	Možnosti odpovědí
1.	věk	15–20 20–25 25–30 30–45 45–50 50+
2.	pohlaví	Žena

		Muž
3.	Jaký máte vztah k Radiu Wave?	Poslouchám ho pravidelně a líbí se mi jeho styl. Mám ho rád/a, ale poslouchám spíše příležitostně. Poslouchám ho občas, ale nijak se s ním neztotožňuji.
4.	Cítíte se být součástí komunity posluchačů Radia Wave?	Ano, zcela Do určité míry Ne Nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a
5.	Máte pocit, že Radio Wave mluví „Vaším jazykem“?	Ano, velmi Spíše ano Spíše ne Ne vůbec
6.	Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: Způsob, jakým se na Radiu Wave mluví, je důležitou součástí toho, proč ho poslouchám.	Souhlasím. Nesouhlasím.
7.	Máte pocit, že se moderátoři vyjadřují podobně jako Vy nebo Vaše okolí?	Ano Ne
8.	Působilo by na Vás vysílání Radia Wave věrohodně, kdyby se mluvilo přísně spisovným jazykem?	Ano, spisovnost zvyšuje důvěryhodnost. Možná, ale působilo by to odtažitě. Ne, ztratilo by to přirozenost.
9.	Jaký styl komunikace od moderátorů Radia Wave očekáváte?	Uvolněný a neformální Autentický, jako „mezi kamarády“ Přísně spisovný a formální Profesionální, ale přístupný Jiné:
10.	Všímáte si jazykového projevu moderátorů při poslechu podcastů?	Ano Ne
11.	Vnímáte, že jazyk Radia Wave ovlivňuje to, zda pořadům věříte / berete je vážně?	Ano, jazyk má vliv na moji důvěru k obsahu Spíše ano Spíše ne Ne, jazyk na to nemá vliv
12.	Které pořady Radia Wave znáte?	Buchty Hergot! Slast Startér Slejvák Balanc Čelisti Jiné:
13.	Jak často tyto pořady posloucháte?	Pravidelně Občas

		Zřídka Nikdy
14.	Očekáváte, že v pořadu Buchty (zabývajícím se mezilidskými vztahy, společností a popkulturou) bude jazyk:	Velmi uvolněný, hovorový, neformální Přiměřeně neformální Více neutrální až spisovný Jiná odpověď
15.	Myslíte si, že je přirozené, aby se v pořadu Startér (zaměřeném na novou hudbu a začínající interprety) objevovaly např. anglicismy, slang nebo odkazy na internetovou kulturu?	Ano, k tématu to patří Do určité míry ano Spíše ne Ne, očekávám jazykově „čistý“ projev
16.	Jaký jazyk byste očekával/a v pořadu Hergot!, který se věnuje náboženství a spiritualitě??	Formální, vážný, spisovný Profesionální, ale srozumitelný Uvolněný, včetně neformálních výrazů Nevadí mi ani slang nebo anglicismy, pokud je to přirozené
17.	Přijde Vám, že jazyk jednotlivých pořadů by měl odpovídat jejich obsahu a tématu?	Ano, jazyk musí ladit s tématem Může být i kontrastní, pokud je to záměr Jazyk by měl být jednotný napříč stanicí Nezáleží mi na tom
18.	Má podle Vás jazyk Radia Wave vliv na to, zda se s obsahem dokážete ztotožnit?	Ano, styl vyjadřování je pro mě klíčový Má určitý vliv Nehraje pro mě roli Nevím
19.	Jak důležitý je pro Vás styl komunikace při výběru rozhlasové stanice?	Velmi důležitý Poměrně důležitý Spíše nedůležitý Nerozhoduje vůbec